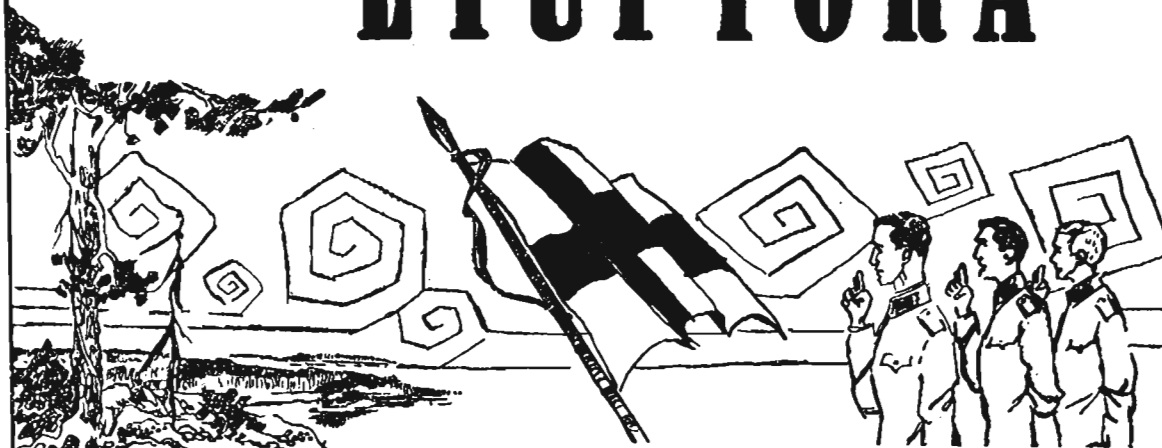

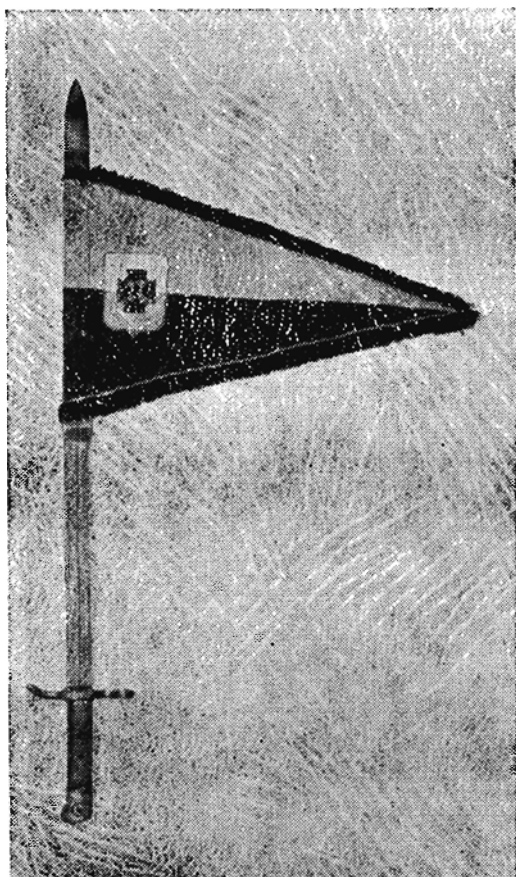
ETUPYÖRÄ

MEIDÄT SYNNYTTI SUOMEN VAPAUS

N:o 1 — 1962

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN 41-VUOTISJULKAISU

AnK:n, jääkäriperinteiden jatkajan viiri.

- Kentän yläosa on keltainen, alaosa vihreä ja kentän keskellä Jääkäripataljoona 27:n tunnus. Viirissä on paikannimi Lockstedt ja vuosiluku 1915, Lockstedtin leirin alkuvuosi.

*»Oli monen nuoren rinta
vapautemme viirin hinta»*

V A Koskenniemi

URHEILUSEURAT!

Palkintovalikoima on meillä hyvä ja hinnoista aina sovitaan!

Säästäkää jo kihlamatkallanne!

Käyttäkää KIHLABAARIAMME ahkerasti! Siellä tunnette itsenne iloiseksi.

Kuulkaa ja nähkää!

Tervetuloa tutustumaan!

JALOSEPÄT Oy

Ilkan lehtitalo — Seinäjoki — puh. 22888

KANSALLISPANKKIIN VOI LUOTTA

Siellä ovat tallessa niin rahat kuin raha-asiatkin.

Pankkimme holvit ovat tiiviit ja yhtä tiukasti pysyvät raha-asiannekin pankissamme salassa.

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

M 019

OXFORD

-paita tarjoaa Teille iloisen yllätyksen — paitojen valmistukseen käytetty nailon-charmeuse on "ilmastoitu" SCHREINER-viimeistelyllä, joka tekee sen helppohoitaisimmaksi paitamateriaaliksi: vaivatonta pestä, nopeasti kuivuvaa, siliää hyvin!

SCHREINER-viimeistely tekee OXFORD-paidat himmeäpintaisiksi, ilmaviksi, kevyiksi, läpinäkymättömiksi ja miellyttävän satiinipintaisiksi.

SIIRTYKÄÄ NYKYAIKAAN — PUKEUTUKAA OXFORD-PAITAAAN!

Valmistaja TIKLAS Oy

Terveyden lähteenä

ovat maitotaloustuotteet voittamattomia

Vaasan konttori

Maito juomista jaloin

Voi on aina voita

Juusto jokapäivän ruoka

K. E. NYMAN

rakentaa

PAAHDETTU

ROSITA
KORONA

KATRIINA
JOHANNA

parasta vapaa-aikojen piristystä

SAK - OSUUSKAUPAT

HUOMIO!

Saunan jälkeisen hyvänolon tunteen täydentää herkkuhetki, jolloin nautitaan hyvin kuumentunut saunalenkki.

MAISTAKAA TEKIN!

Toteatte, että sauna ilman Karjakunnan saunalenkkiä on yhtä köyhä kuin lauantai ilman saunaa.

Karjakunta

1. Divisioonan komentajan tervehdys

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan vuosijuhlapäivänä pyydän Etupyörän välityksellä tervehtiä pataljoonan komentajaa, upseeristoa, kanta-aliupseeristoa ja kaikkia varusmiehiä sekä pataljoonan siviilityöntekijöitä. Samoin pyydän osoittaa tervehdykseni tämän lehden välityksellä varusmiesten omalle kuin myöskin kaikille muille Pohjanmaan Jääkäripataljoonan ystäville maakunnassa.

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan kulkema tie on selvä ja suora. Rauhan aikana sitä on kuljettu uhrautuvaa työtä tehden. Sodan aikana on sen varrelle jäänyt taistelukenttiä, jotka sijaitsevat kunnia-kailla paikoilla ja joissa taistelut on käyty usein vaikeissa olosuhteissa. Tehty työ ja käydyt taistelut, saavutetut voitot ja kärsityt tappiot, ne kaikki ovat muistuttamassa nykypolvea siitä uhrivalmiudesta, joka on ollut ominaista jääkärijoukoille.

Nykypolvi ei ole edeltäjiään huonompaa. Se osaa tehdä työtä. Se osaa ja tahtoo kantaa vastuun. Se tietää, että isänmaan itsenäisyyden ja vapauden puolustaminen on sen harteilla. Se katsoo rohkeasti ja luottavaisesti tulevaisuuteen. Nykypolven voi isänmaa luottaa yhtä hyvin kuin se on luottanut vanhoihinkin jääkäripolviin. Jääkäri ei ole velvollisuuksista koskaan tinkinyt eikä isänmaan luottamusta pettänyt.

1. Divisioonan komentaja
Kenraaliluutnantti

Etupyörän lukijoille

Mikä muistojen määrä tulvahtikaan mieleen, kun sain pyynnön kirjoittaa vanhojen etupyöräläisten puolesta tervehdyksen nykyisille Pohjanmaan jääkäreille. Tulivat mieleen tuon vanhan pataljoonan — Polkupyöräpataljoona 1, sittemmin Jääkäripataljoona 1 ja vihdoin Pohjanmaan Jääkäripataljoona — monet vaiheet, palvelustoverit; varuskuntapaikat Kellomäki ja Terijoki, tuhannet tapahtumat ja muistikuvat, jotka kaikki sulautuivat mielessä yhdeksi käsitteeksi, läheiseksi ja unohtumattomaksi.

Pataljoonamme perustettiin huhtikuun 20 päivänä 1921, silloisen Käkisalmen läänin rykmentin I pataljoonasta, joka vuorostaan polveutui suoraan Terijoen rajavartiopataljoonasta. Nuo molemmat joukko-osastot olivat menestyksellä huolehtineet itsenäisyytemme ensimmäisinä levottomina vuosina kaakkoisen rajamme vartioinnista, joten pataljoonamme sai jo syntyessään perinnöksi rajan hengen, tietoisuuden sille uskotusta vastuusta kotiemme turvallisuudesta. Rajanläheinen sijoituspaikka ja Kronstadtin valtava merilinnoitus jyrisevine ja salamovine tykkeineen kahden penikulman päässä muistuttivat lakkaamatta, mistä oli kysymys. Maanpuolustus oli niissä oloissa enemmän kuin kalpea sana, se oli mitä totisinta todellisuutta, silmin nähtävää ja korvin kuultavaa, melkein pä käsin koskeltavaa. Kenties se olikin juuri tämä vakavuuden ja vastuuntunnon sävyttämä maaperä, joka kasvatti pataljoonastamme tunnustetun valiojoukon.

Vakavasta pohjasävystä huolimatta synkkyys oli kaukana tuosta joukosta. Jos palvelus olikin tiukkaa ja raskastakin joskus, antoivat elämänilo ja nuorekas reippaus leimansa vapaa-aikojen vietoille. Hymyilevä luonto penikulmaisine hiekkarantoinen ja vehmaine puistoinen sekä vilkas kylpyläelämä muodostivat viehättävän vastakohdan kasarmien karulle sotilaallisuudelle. Kannaksen avomielisten, seurallisten ja isänmaallisten asukkaiden kanssa

JÄÄKÄRIT

(Omistettu
Jääkäripataljoona 27:n
jääkäreille)

Jääkärien oli helppo ystävästyä, ja harjoitusretkillään pataljoona otettiin kaikkialla mielellään vastaan. Vuodet kuluivat, ikäluokka toisensa jälkeen kotiutui ja pataljoonasta kasvoi tuo urhea, altis ja uskollinen joukko, joka sitten puolustussotiemme lukemattomilla taistelukentillä sai osoittaa kaikinpuolisen kuntonsa. Se kuului niihin joukko-osastoihin, jotka eivät kertaakaan pettäneet niihin asetettua luottamusta. Kunniataulut komppanioiden seinillä kertovat pataljoonan kulkeman taistelujen tien ja säilyttävät jälkimaailmalle niiden miesten muiston, jotka sen riveissä kaatuivat maamme vapauden lunnaina.

Ajat ja olosuhteet ovat muuttuvat, arvoja on arvioitu uudelleen ja asioita asetettu toiseen järjestykseen. Yksi on pysynyt ennallaan: isänmaan vapaus ja koskemattomuus on edelleenkin meidän kallein asianamme. Vain vapaan yhteiskunnan jäsenenä suomalainen ihminen voi tuntea itsensä onnelliseksi.

Uusi miespolvi seuraa nyt vanhaa lippuamme ja sen askelten poljennossa me kuulemme sekä entisyyden luottamusta herättävän kaiun että valoisuuden turvallisuudenuskon. Meille vanhan polven maanpuolustajille on turvallista tietää, että työmme jatkuu ja että sen jatkaminen on hyvissä käsissä.

Kenraaliluutnantti

ETUPYÖRÄN TOIMITUS

Vastaava toimittaja evl O E Ylirisku

Toimitussihteeri kapt A Siltala

Toimitussihteerin apulainen ltn M Lähteenmäki

Taloudenhoitaja yliv M O Kiippa

Puh 14361/14

Pankki KOP

*Muu ei auta,
tie on yksi ja ainoa:
miehet nuoret
vastaan vieraan vainoa!
Ilmoille nostamme
säilät ruosteen syömät,
iskemme, kostamme
haavat synkeän sortajan lyömät!*

*Kentillä vierailta
käy sodan viimeat vinhat,
jäljessä kiitävät
äänet ilkkuvat, inhat:
»Vieläkö luotat
vapaudenpäivän koittoon?
Eikö jo uskosi
murru tykkien surmansoittoon?»*

*Missen soihin
hautaa haaveesi hullut!
Polku on ummessa,
työsi on tuhkakasi tullut.
Vertasi vuodatit
vieraitten tannerten hiekkaan.
— Turhuun se vuoti:
miekkään tartuit, sorruit miekkään.»*

*Sammu ei usko
vaivan ja vainon alla.
Kuin kultainen rusko
taivaalla tummimmalla
se välkkyi yössä
enteenä aamun uuden;
tähtenä loistaa
suuren, valkean vastaisuuden.*

*Varjosta kuolon
jääkärit jälleen nousivat,
vierailta kentiltä
poikamme Pohjaan sousivat.
Niinkuin loichtien
kasvoi armeija maasta.
— Leimahdus, lyönti:
vaimoa, lasta ei vainooja raasta!*

*Jääkärit maksoivat
raskaat ensi lunnaat.
— Vapauden päivässä
loistaa nyt Suomen kunnaat!
Loistaa nyt,
ja loistaa suvusta sukuun,
jääkärit nuoret
kun liittyvät isäin lukuun.*

SANAN VOIMA

Raamatun kertomuksissa tapaamme Vapahtajamme mitä erilaisimpien ihmisten seurassa. Kaikki hänen aikansa yhteiskuntaluokat, eri ammattien ja elinkeinojen harjoittajat ovat edustettuina hänen ympärillään tungeksivassa ihmisjoukossa. — Hänelle ovat läheisiä myös monet sotilaat. Seisoipa hänen lunastustyönsä todistajana ristin juurella miehtysjoukkojen sotilaskin, sadanpäämies, joka nöyrästi tunnusti hänen jumalallisen majesteettinsa.

Vaikuttavimman kuvauksen Jeesuksesta sotilaitten parissa esittävät evankelistat Matteus (8: 5—13) ja Luukas (7: 1—10) kertoessaan sadanpäämiehestä, kompanioiden päälliköstä, joka pyytää Suurelta Mestarilta apua kuoleman kielissä olevalle palvelijalleen — voisimme kenties sanoa lähetilleen. — Sotaväessä on tapana sanoa kompanioiden vääpeliä »kompanioiden äidiksi». Tässä sanassa kuvastuu todella hyvän esimiehen vastuu ja huolenpito alaisistaan, se luottamuksellinen suhde, jonka joukko-osastossa tulisi vallita esimiesten ja alaisten välillä. Todellisissa vaaratilanteissa saadaan kokea, mitä keskinäinen veljellinen huolenpito toinen toisestaan kaikkien samalla asialla liikkuvien välillä merkitsee.

Meillä tulisi olla hätää ennen kaikkea toinen toisemme iäisyysparhaasta ja meidän olisi kerrottava huolemme Vapahtajallemme.

Kertomuksesta kuvastuu selvästi, että sadanpäämies oli yleistä arvontantoa siviiliväestönkin taholta nauttiva henkilö, mies, joka antoi arvon Jumalan sanalle ja seurakunnalle. Hänhän oli ollut aktiivisesti mukana jopa synagoogaa, paikkakunnan

rukoushuonetta rakennettaessa. — Asepuku ei eristä tai kenties ei anna erivapauksia vetäytyä aivankuin tunteettomana, vastuuta pakoillen, massan sekaan. — Asepuku on velvoittava, kunnianmiehen aateluisuuden tunnus nykypäivien suomalaisenkin sotilaan yllä.

Sadanpäämies oli sotilaallisen kurin ja järjestyksen mies. Hän oli selvillä komentosuhteista, tiesi, miten käskyvaltaa käytetään ja millaiset rajoitukset virka-asema itsekullekin asettaa. — Evankeliumin kertomuksessa kaikuvat lyhyet, iskevät komentosanat, käskyt, joita tämä Rooman armeijan sotilas jakaa alaisilleen, mutta joita hän myös ehdottomasti noudattaa esimiehiltään niitä vastaanottaessaan. — Hän on todella karu, miehinen mies, joka kaunistelemattomana, juuri sellaisena kuin on, astuu Jeesuksen eteen ja nöyrästi tunnustaa arvottomuutensa pyhän majesteetin edessä.

Hänelle on kuitenkin ennen kaikkea sotilaana kirjastunut sanan voima. Hän näkee sanan ratkaisevan merkityksen ihmissuhteissa.

Yksityisten ihmisten ja kansojen väliset suhteet perustuvat sanoin lausuttuihin sopimuksiin; ajatellaan vain kahden ihmisen kohtalot yhdistävää avioliittoa tai sitten kansojen välillä solmittuja rauhan-sopimuksia.

Kuinka paljon merkitsevätkään hyvät, rohkaisevat, myötämieliset sanat. Ne täyttävät ihmissydamen onnen päivänpaisteella. Kuinka paljon pahaa saavatkaan aikaan halpamaiset, vihamieliset sanat. Sanat voivat saastuttaa ihmissielun, ne voivat haavoittaa ja tuhota ihmisen.

Sadanpäämies on varmasti täysin tietoinen siitä, että sotilaselämässä kuri ja järjestys perustuvat sanaan. Koko joukon toimintakelpoisuus riippuu käskyjen noudattamisesta.

Meidän olemassaoloamme kannattava sana ei kuitenkaan ole tyyli ja ankara käsky, vaan siinä puhuu meille jumalallisen rakkauden ääni. Tällainen elävä sana on Vapahtajamme Jeesus.

Hänellä on elämämme pelastava ja parantava sana. Hänelle me saamme ja meidän tulee uskoa niin oma kuin lähimmäisemmekin hätä. Hänen edessään itsensä arvottomaksi tunteva kokee ihmeellisen siunauksen.

Sadanpäämies ei turvaakaan ihmissanaan, joka niin usein on epäluotettava. Meidänkin turvanamme ja oppaanamme kaikilla teillämme voi olla vain Jumalan muuttumaton sana. Kunpa omakohtainen vakaumuksemme olisi tunnustus, jonka Pietari lausui Jeesukselle: »Herra, kenen tykö me menisimme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat».

ETUPYÖRÄN TOIMITUS

kiittää ilmoittajiaan

taloudellisesta tuesta

Lukija; SUOSI JA SUOSITTELE YSTÄVILLESIKIN

ilmoittajiamme

Puhe Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 40-vuotisjuhlassa Vaasan kaupungintalossa 11. 3. 1961

Voiton ja tappion vaa'assa voi ase- ja miesyli-voima olla ratkaisevana punnuksena taistelussa voitosta, muttei koskaan sankaruuden mittana. Materiaalliset tekijät ovat omiaan hämärtämään nykyihmisen katsetta, estäen näkemästä kirkkaana ihmishengen voimaa. Raivoisan teräsmyrskyn keskeltä nousee pieni joukko ja torjuu vihollismassojen vyöryn yhä uudestaan. Johtajan henkinen kestävyys ja tahto sekä joukon henki ovat tehneet sen, jolloin me puhumme sankaruudesta ja ihmeestä. Suomalaisen sotilaan on suotu kirjoittaa lähtemättömästi nimensä niille historian lehdille, joilla on piirretty kuva taistelijan sitkeydestä, sisusta, voitoista materiaalisesti ja lukumääräisesti ylivoimaisesta vihollisesta ja kunnia-kaista tappioista.

Suoritusten lopputulos: Vapaa Isänmaa, on mahdollistanut tänä päivänä meidän kokoontumisemme viettämään juhlatilaisuutta tässä jääkäripataljoonassa, jonka oma 40-vuotinen historiansa on kappale kunniaakkaasta rauhan ja sodan tiestä katajaisen kansan osana.

Historiasta me näemme useimmiten kuitenkin vain ulkonaiset puitteet. Tapahtumien ketju ja niiden päätepisteet ja taitekohdat piirtyvät kokonaiskuvaksi. Jossain määrin voimme todeta myöskin syiden ja seurauksien sarjan. Mutta se henkinen voimavire, kultainen punnus voiton ja tappion vaa'assa, joka monesti on tehnyt mahdottoman mahdolliseksi, se ei ilman muuta ole luettavissa historioiden tai historioikkien lehdistä.

Sotilaan ja joukon henkinen kestävyys punnitaan ennenkaikkea sodassa, mutta sen perustus rakennetaan rauhan aikana. Tällöin ei ole vähäinen merkitys menneitten sukupolvien perinnöllä. Suomen helmon pitkä taival itsenäisyyteen on kulkenut monien raskaitten vaiheiden kautta, mutta kasvu oli tänne pohjolan olosuhteisiin sopeutuvaa visakoivun rungon nousemista, kovaa ja sitkeää. Siinä kasvoi suomalaisen miehen olemukseen kiteytyneenä ominaisuus, jolla on ollut kantavuutta maan rajojen ulkopuolellakin, sisu. Ja siinä saatiin vaalittavaksi kansakunnan kallein lahja, itsenäisyys, joka ei voi eikä saa yhdenkään vapaan miehen ja naisen sydäntä jättää tunteettomaksi, sillä siitä kumpuaa isänmaan rakkauden väkevä voima.

Nuoren maan alkutaival oli kuin tunturipuro. Pakkanen oli hellittänyt kahleensa ja vapautunut virta pyrki kiivaasti eteenpäin, malttamatta aina etsiä itselleen parasta uomaansa. Mutta siinä oli elämää. Ja päämäärä oli kirkkaana edessä, isän-

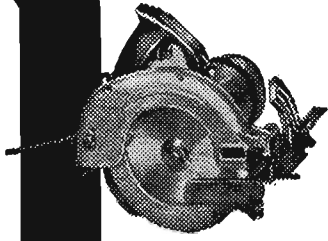
maan onni ja sen vapauden säilyttäminen. Nuoruus ei tuntenut kompromisseja, se ei neuvotellut. Se toimi. Toiminnan rajuus tosin monesti aiheutti säröjä sydänten rintamaan tai esti kokonaiseheytemistä, mutta missään vaiheessa ei asetettu kyseenalaiseksi maanpuolustuksen ja maanpuolustushengen merkitystä. Tässä valinkauhassa luotiin myöskin puolustuslaitoksessa se sotilashenki, jonka kestävyys varsin pian tuli väkevästi koetelluksi. Osana kokonaisuudesta muodostivat eri joukko-osastot yhteisöjä, joissa jokaisessa syntyi omat erikoispiirteensä ja sisäisen rakenteensa sisältävä joukko-osastohenki. Jääkäripataljoona 1 sai tilaisuuden osoittaa "jääkäriin tielään", että tuossa hengessä oli jotain siltä, jonka syvyyksiä me emme pysty luotaamaan, me vain näemme tulokset.

Syksyllä 1939 uhkaavien pilvien kerääntyessä taivaan rannalle, tapahtui Talvisodan aaton ihme. Isänmaan vaaran hetkellä syntyi yksimielinen kansa, jonka sydämet täytti vakaa luottamus olemassa olomme oikeuteen ja joka turvautui kaikkivaltiaan Jumalan johdattukseen. Kevätkylvössä oli ollut sittenkin enemmän hyvää siementä kuin huonoa ja aura oli sittenkin kyntänyt syvälle hedelmälliseen maahan.

Joukko-osasto — sen paremmin kuin maanpuolustushenkikään eivät koskaan ole irrallisia ilmiöitä, vaan ne kytkeytyvät tiiviisti kansan yleiseen asennoitumiseen. Tämä on tärkeää muistaa tarkasteltaessa henkisen voimamme nykyistä tilaa. Sodan jälkeisinä vuosina isänmaallisuuden ja vapauden aate monen ihmisen sydämessä kylmeni. Muuttuneet olosuhteet aivankuin himmensivät lahjan arvoa ja väkevät voimat tahtoivat tehdä sen kyseenalaiseksi. Tästä alennustilasta olemme tosin nyt nousemassa, mutta vielä on sellaista käsitystä, että syvä kiintymys isänmaahan olisi väärää ja maatamme vahingoittavaa. Palava isänmaanrakkaus, joka ei etsi omaansa, rakentaa maatamme niin sisällisesti kuin ulkonaisestikin, oman tilansa tuntien ja antaen arvon toisillekin. Ei voi myöskään olla näkemättä niitä monia siveellisen rappeutumisen ja kristillisten elämänarvojen hylkäämisen ihmiöitä, jotka kansamme keskuudessa ilmenevät. Siveettömät tavat ja löysä yhteiskuntamoraali jäytävät vakavana sairautena miehiä ja naisia ja ovat jo kietomassa pauloihinsa nuorisommeinkin vanhempien laiminlyöntien takia. Isänmaan säilyminen vaatii taistelua epätervettä kehitystä vastaan kaikilla rintamilta. Suomen näkyvä valtakunnallinen raja on piirretty karttaan

M METABO SÄHKÖTYÖKONEITA

Tutustukaa maailmankuuluihin länsisaksalaisiin METABO-koneisiin.

sähkökäsiporakoneita — penkkihiomakoneita —
käsishiimakoneita — iskuporakoneita — sähkö-
käsipyörösaha — värähtelyhiomakoneita — kul-
mahiomakoneita — kiillotuskoneita — työkalu-
sarjoja — taipuvia akseleita — puhdistus- ja kat-
kaisulaikkoja — sähkölevyleikkureita.

TERÄS OY

ja vedetty maastoon, mutta näkymätön isänmaan raja kulkee sydämiänsä kautta. Tästä rajasta käydään taistelua tänäkin päivänä. Ulkonainen hyvinvointi, hyvät suhteet naapurikansoihin ja pyrki- mykset ystävyiden ja rauhan lujittamiseen kansalliselta pohjalta ovat niitä ilmiöitä, joitten merkitys on kiistaton. Mutta jos sydämiänsä rajat rikkoutuvat, on kansan itsenäisyyden perusta mene- tetty.

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan vuosipäivänä on meidän syytä edellä olevaa taustaa vastaan tarkastella tämän pataljoonan nykyhetken henkeä, Jääkäripataljoonan jääkärihenkeä. Tällöin ei voi tulla muuhun käsitykseen — olkoonkin, että meidän näkökulmamme on jossain määrin subjektiivinen — kuin, että on jälleen löytynyt kasvuky- kyistä siementä ja hyvää maaperää. Mistä me tämän tiedämme? Ei tarvitse muuta kuin katsoa nuoren jääkäriä iloisin silmiin hänen vastates- saan olevansa erinomaisessa kunnossa monipäi- väisten, rasittavien korpisotaharjoitusten jälkeen. Tai vakaviin ja huolestuneisiin silmiin, kun on tullut tahaton pieni laiminlyönti esmiehen anta- massa tehtävässä. Tällaisia on pääosa näistä nyky- polven jääkäreistä. Ja me uskomme, että he ovat myös koetuksen kestäviä tarvittaessa. Mutta, että kehitys jatkuisi myöntelensä, on tajuttava ajan vaarat ja niitä vastaan ryhdyttävä ajoissa taiste- lemaan. Nuoriso on kallista viljaa ja sitä on huo- lella hoidettava.

Kapteeni A FASTA

SODANKYLÄ, Pohjanmaan Jääkäripataljoonan tuleva kotipaikka

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan siirtymisestä Sodankylään on puhuttu paljon. Paljon varmaan vielä puhutaankin. Hätäisimmät ovat jo siirtyneet — eivät tosin Sodankylään, vaan muihin joukko- osastoihin. Hyvä näin, sillä sanotaanhan ettei kan- nettu vesi kaivossa pysy. Maltillisemmat ovat käy- neet paikanpäällä tutustumassa asioihin ja tulos on ollut varsin mairitteleva.

Kun saapuu Lapin porstuasta, Rovaniemeltä, sen kynnykselle Sodankylään, havaitsee sodan jäljiltä kokonaan uudelleen rakennetun vauraan ja elinvoi- maisen kirkonkylän. Rakennustoiminta tälläkin hetkellä on vilkasta; siltä on todistuksena viime vuonna kirkonkylän alueelle myönnettyt yli 40 rakennuslupaa. Vuonna 1960 myönnettiin kunnassa 89 lupaa.

Pinta-alaltaan kunta on Suomen toiseksi suurin. Ilman vesistöjä se on noin 12300 km². Valtio omis- taa tästä alueesta noin 84 % ja yksityiset, yhtiöt sekä kunta loput. Kunnan asukasluku v 1960 oli henkikirjan mukaan 10.650. Näistä noin puolet asuu kirkonkylässä. Asukastiheys on 0,8 henkeä neliö- kilometriä kohti. Väestö on suomenkielistä: lappa- laisia on kunnassa noin 200, mutta he puhuvat lapinkielen ohella myös suomea.

Kunnan alueelle suunniteltu Lokan allastyö on aiheuttanut jonkin verran väestönsiirtoja, joista mm. kirkonkylä on päässyt hyötymään.

Maanpuolustushengen kannalta onkin tärkeää, että

- osoitetaan kaikille maan vapauden ja itsenäi- syyden välttämättömyys
- pysähdytetään yleinen materialisoituminen,
- koroitetaan siveellistä tasoa,
- lisätään luottamusta maan johtoon ja sen harjoittamaan politiikkaan,
- lisätään luottamusta maan sotilaallisiin ja poliittisiin mahdollisuuksiin ja
- lisätään yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuu- den ja turvallisuuden tunnetta kaikkien yhteiskuntaryhmien keskuudessa.

Talvisodan taistelut olivat rauhan lujaa katetta rauhan aikana luodulle ja sodan tullessa koetulle hengelle. Jatkosodasta löydämme myös perinteiden jatkumisen piirteitä. Meidän tehtävämme on nyt luoda ja säilyttää sellainen henki joka kestää ato- mikauden rauhan ja, jos niin tarvitaan, sodan myrskyn.

”Sydän on se, ei käsivarsi, joka voimia kasvat- taa”. Joskaan käsivarttakaan ei pidä unohtaa.

Kunnan alueella virtaa useita Kemijokeen laskevia jokia, joista suurimmat ovat Kitinen, Luiro ja Jeesiö. Lukuisista järivistä huomatuimmat ovat Unarinjärvi, Kelujärvi, Syväjärvi, Sassalinjärvi, Vaalajärvi, Seipäjärvi ja Sompiojärvi. Järvissä harjoitetaan jonkinverran kalastusta, joskin sen merkitys elinkeinona on enää pieni.

Pääasiallisen toimentulonsa kunnan asukkaat saavat maa- ja metsätaloudesta. Teollisuutta ei kuntaan ainakaan toistaiseksi ole saatu, mutta kukapa tietää miten käy lähitulevaisuudessa, sillä järkipäiväinen malminetsintä Lapissa on vasta alullaan.

Kauppa- ja palveluspaikkana Sodankylä on huomattava, sillä sijaitsee Keski-Lapin keskipisteessä ja huomattavien teyhteyksien risteyskohdassa. Rovaniemeltä ns Jäämerentietä ajettaessa kertyy Sodankylään matkaa noin 130 km ja Sodankylästä pohjoisessa olevaan Ivaloon 165 km. Itäpuolella ovat Pelkosenniemi 57 km:n ja Kemijärvi 110 km:n etäisyydellä. Länteen mentäessä on Kittilä 88 km:n päässä.

Sodankylään johtavat tiet ovat hyväkuntoiset ja parannustöitä tehdään jatkuvasti. Tulokoon mainituksi, että ns Jäämerentien on saanut kestopäällysteen Rovaniemi — Sodankylä välille ja lisää lienee luvassa.

Vuonna 1960 valittuun kunnanvaltuustoon tuli 31 jäsentä. Käsityksen väestön rakenteesta antanee valtuuston lähempi tarkastelu. Eri valtuustoryhmät saivat paikkoja seuraavasti: Maalaisliitto 14, SKDL 11, Kokoomus ja Kansanpuolue yhteensä 4, Sosiaalidemokraatit 1 ja Pientalonpojat 1.

Vilkkaasta rakennus- ja uudistustoiminnasta huolimatta on veroäyri siellä alhaisempi kuin muissa Lapin kunnissa. Kunnassa on 30 kansakoulupiiriä, minkä lisäksi kirkonkylässä toimivat keskikoulu ja lukio sekä kansalaiskoulu muodostavat oman, koko kunnan käsittävän koulupiirinsä. Oppilasaruntoiloita on viisi. Huomiotta ei sovi jättää kirkonkylässä toimivaa vapaaopistoakaan.

Terveyden- ja sairaanhoidon alalta mainittakoon 26-paikkainen kunnansairaala kirkonkylässä ja 4 terveystaloa kunnassa. Kunnanlääkäreitä on kaksi, sairaanhoitajia neljä sekä kättilöitä kolme.

Kesäaikana on Sodankylä huomattava matkailijoiden pysähdyspaikka. Tavallinen näky kirkonkylässä päiväsaikaan on parikinkymmentä autoa käsittävä jono, minkä kansalliskilvistä voi sopivasti kerrata monet Euroopan maat. Kirkonkylässä on leirintäalue kauniilla paikalla Kitisenjoen rannalla. Matkailunähtävyytenä on Sodankylän vanha puukirkko mainittava. Sen rakentamisvuodeksi ilmoitetaan 1689, joten ikää on vanhuksella jo yli 270 vuotta. Tämän suorakaiteen muotoisen kirkon rakennuttajana toimi Kokkolan seudulta kotoisin ollut Kaijanpoika Niilo. Kirveellä ja puukolla tehty kirkko edustaa maamme vanhinta puukirkkotyyliä. Kun Sodankylä vuonna 1688 erotettiin Kuusamosta omaksi seurakunnakseen, palveli tämä noin 200 paikkaa käsittävä ainoa temppele Sompijon Lapin laajan alueen väestön hengellisiä tarpeita aina vuoteen 1859 asti.

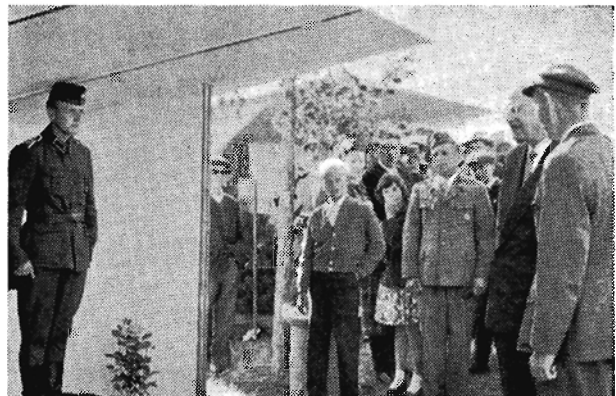
Urheilutoimintaa ylläpitävät »Lapin Veikot»- ja »Sodankylän Raju»- nimiset urheiluseurat. Kirkonkylässä on mitat täyttävä urheilukenttä, johon talvisajaksi rakennetaan luistinrata. Kasarmialueen rakennussuunnitelmaan kuuluu uimahalli ja urheilukenttä.

Nuorisoin harrastustoiminta niin urheilullisella kuin muillakin aloilla tarjonnee lukuisia yhteistöiminnan mahdollisuuksia paikkakunnan ja Vaasasta siirtyvän pataljoonan välille.

Ne kokemukset, joita kahtena viimeksikuluneena kesänä Sodankylässä ollut joukko on saanut, ovat paljon lupaavia. Tuskinpa esimerkiksi varusmiesten vapaa-ajan vietosta siellä muodostuu sellaista ongelmaa kuin nyt tällä hetkellä Vaasassa.

Sodankylän Sotilaskotiyhdistys on toimintavalmis ja odottaa pataljoonamme saapumista. Viimekesäisestä »kenraaliharjoituksestaan» pataljoonan varusmiesten hyvinvoinnin ylläpitäjänä se selvisi kiitosta ansaitsevalla tavalla. Paikkakunnan ja sen ympäristön luonto tarjoaa erinomaiset retkeily-, kalastus- ja metsästysmahdollisuudet niitä harrastaville. Sodankylässä toimii nykyisin korkean luokan vaatimukset täyttävä metsästysseura »Eräveikot». Sekä Reservilupseeri- että -allupseerikerho toimivat uuttesti paikkakunnalla.

Onnistuneena osoituksena Sodankylän väestön ja sotaväen välisen yhteistöiminnan mahdollisuuksista voidaan pitää Sodankylässä 12—13.8.61 pidetyn maatalousnäyttelyn järjestämistä ja läpivientiä. Näyttelyn kutsuvieraana oli mm Tasavallan Presidentti puolisoineen.

Tasavallan presidentti Urho Kekkonen PohnJP:n näyttelyosastolla.

Pataljoonan vaatimaton näyttelyosasto saavutti yleisön vilkkaan kiinnostuksen.

Pataljoonan koulutusmahdollisuudet ja tulevan toiminnan kaavaukset eivät kuulu tämän esityksen aihepiiriin. Todettakoon vain lyhyesti, että kasarmialueen rakennusten suunnittelussa on otettu huomioon nykyajan viihtyisyyden korkeat vaatimukset ja että harjoitusmaastot mahdollistavat nykyaikaisen sodankäynnin taistelijalle asettamien vaativien tavoitteiden saavuttamisen.

Maj A PETRAMAA:

Jääkäripataljoona 1 Mainilan taistelussa

10.–11. 6. 1944

Kun kunniakas talvisotamme alkoi, liittyi siihen alkutahtina Mainilan rajakylän nimi. Ja Suomen kansan tajunnassa on Mainilan nimellä siitä alkaen ollut epämiellyttäviä ajatuksia herättävä kaiku.

Mutta on syitä, joiden takia Mainilan nimi on saatettava yleiseen tietoisuuteen toisenlaisessa valaistuksessa. Nämä kytkeytyvät jatkosotamme loppuvaiheeseen, venäläisten aloitettua Karjalan Kannaksella suurhyökkäyksensä. Kun seuraavassa tarkastellaan kesäkuun 10 päivänä alkanutta taisteluiden sarjaa, on tarkoituksena kiinnittää huomiota taistelun suorittaneen joukon korkeaan taistelukuntoon ja moraaliin sekä todeta miten pieninkin voimin voidaan saavuttaa merkittävä aika-voitto.

Vuoden vaihteesta alkaen oli Jääkäripataljoona 1, luovutettuaan rintamavastuun Lempaalan kais-talla, ollut linnoitustöissä Suomenlahden ranni-kolla, rauhanaikaisen varuskuntansa liepeillä. Samalla oli pataljoonalle annettu rannikon varmistustehtävä. Mutta näihin kahteen käskettyyn tehtävään ei pataljoonan toiminta rajoittunut.

Arvostelukyky ja kokemus olivat osoittaneet, ettei kuukaudesta toiseen jatkuva työpalvelus, vaikka sen ohessa suoritettaisiinkin varmistuspalvelusta voi olla eduksi joukon taistelukuntoa, -taitoa ja -henkeä silmälläpitäen. Jääkäripataljoona 1:n jo rauhan ajalta peräisin oleva korkea ansaittu kunto ja maine ei saanut hävitä, ei laskeakaan.

Työpalvelus oli suoritettava tehokkaasti ja hyväksi keinoksi osoittautui urakkatyö, joka ei sallinut tuntipalkkalaisen työtahtia, vaan vaati ja ylläpiti reipasta toimintaa suoden hyvin suoritet-tujen päiväurakoitten päätteeksi miehille miellyt-täviä ja virkistäviä lyhyitä vapaahetkiä. Osa oli vuorollaan rannikon vartiointissa, mutta kahdesti viikossa jätettiin työaseet rauhaan ja näiden päi-vien aikana komppaniat aamusta iltaan harjoit-

telivat taistelukoulutusta, sulkeisjärjestystä ja aseiden käsittelyä ja huoltoa. Pääosan viikosta hajal-laan olleet miehet palautettiin näin säännöllisin väliajoin tiukan koulutuksen ja päällystön käsissä ollen kuriin ja sotilaalliseen järjestykseen, jotka helposti pyrkivät unohtumaan työpalveluksen aikana. Lapiot ja hakut pysyivät kirkkaina ahke-rasta käytöstä, mutta taistelukunto oli myös pidet-tävä kirkkaana.

Näin kului työpalvelun ja koulutuksen vuoro-telella yli viisi kuukautta. Pataljoona oli koko ajan valmistautunut suorittamaan niitä tehtäviä, joita sen päällystö varmasti tiesi vuorollaan saa-van.

Kun Jääkäripataljoona 19. 6. 44 klo 18.25 sai puhelimitse Ratsuväkiprikaatin esikunnasta ensim-mäisen tiedon, että vihollinen oli 10. D:n kais-talla ryhtynyt hyökkäykseen ja käskyn olla kahden tunnin hälytysvalmiudessa, aavistettiin, että rau-hallinen kausi ehkäpä jo lähitunteina tulisi päät-tymään.

Puhelinsanomien saapuessa oli pataljoona seu-raavassa työryhmityksessä:

PE ja KrhJ Tyrisevällä

3. K Terijoella

1., 2. ja 4. K Raivolan Sahakylässä.

Tapahtumat alkavat pian vyöryä kiihtyvällä vauhdilla. Sitä ennen on kuitenkin kosketeltava pataljoonan päällystää ja vahvuutta. Komentajana oli 4. 8. 43 alkaen majuri J. Vetre adjutanttinaan ltn Turunen, lti-ups:na vänr Laaksonen ja tar-mokkaina tiedustelu- ja huoltouseereina luut-nantit Piehl ja Pyykkönen. Kranaatinheitin jouk-keen johtajana ltn Siltalan ollessa lomalla joutui korn Närö vastaamaan kranaatinheitin käytöstä. 1. K:n päällikkönä oli jo aikaisemmin Manner-heimistin ritariksi ehdotettu ltn Laihiala, joka sittemmin juuri näiden taisteluiden ansiosta sai

Urheilevan maakunnan urheilevaa joukko-osastoa

tervehtivät

SVUL:n Etelä-Pohjanmaan Piiri r.y.

Etelä-Pohjanmaan Urheilun Tukijat r.y.

tämän korkean sotilaallisen kunnan tunnustuksen. Kapt Tattari oli 2. K:n päällikkönä, mutta vanhimpana kompanianpäällikkönä hoiti pataljoonan komentajan tehtäviä parhaillaan, luovuttaakseen ne myrskyn puhjettua majuri Vetren rauhallisiin ja varmoihin käsiin. 3. K oli ltn Järvilehdon ja 4. K ltn Lehtosen käsissä. Vielä on pataljoonan esikunnan upseereista mainittava vaikeista tehtävistään taisteluiden aikana hyvin suoriutunut pataljoonan autoupseeri ltn Aho.

Patl joutui muiden joukko-osastojen tapaan luovuttamaan upseereita ja aliupseereita koulutuskeskukseen.

Tämän jälkeen palaamme siihen ajankohtaan, jolloin aiemmin mainittu puhelinsanoma saapui pataljoonan esikuntaan. Kun RvPrEpäällä puhelin-keskustelussa samalla tiedoitti, että pataljoona mahdollisesti tullaan siirtämään Lintulan luostarin maastoon, antoi kapt Tattari sen mukaiset käskyt yksiköille. Työaseet, yksiköiden varusvarastot ym varastoitiin ja jätettiin toistaiseksi Saha-kylään. Tulevan toiminnan selostamista varten käskettiin komentaja klo 18.45 yhtymän esikuntaan yksiköiden jäädessä valmistautumaan jo annetun käskyn mukaista siirtymistä varten. Vajaan kahden tunnin kuluttua käskyn antamisesta Jääkäripataljoona 1:n yksiköt ilmoittivat olevansa lähtövalmiina. Pataljoonan ollessa moottoroitu olivat autot kuitenkin vielä pataljoonan autoupseerin johdossa Tyrisevällä, koska lähtöaikaa ei vielä oltu käsketty.

Jääkäripataljoona 1:n suorittaessa rauhallisesti ja tottuneesti saamansa käskyn mukaisia tehtäviä, istui pataljoonan vakinainen komentaja majuri Vetre junassa tulossa lyhyeltä lomaltaan. Mainittu puhelinsanoman jälkeen oli tilanne muuttumassa siksi jännittyneeksi, että majuri Vetren ei sallittu jatkaa matkaansa joukko-osastoonsa asti, vaan Mustamäen asemalla kesäkuun 9 päivänä klo 20.30 hän ajoi suoraan IV AKE:aan, jossa sai seuraavan käskyn:

1) JP 1 allstetaan suoraan IV AKE:lle,

2) JP 1 siirtyy 10. 6. klo 06.00 mennessä Lintulan maastoon ja valmistautuu vastahyökkäykseen 10. ja 2. D:n kaistoille tai miehittämään jonkin rintamiosan näiden kaistoilla. Pataljoona sai sentään kahden tunnin valmiusajan, sen komentaja tempaistiin suoraan loma-ajan muistelmista tapahtumien pyörteisiin. Varsin tuntuva olosuhteiden muutos!

Juuri vuorokauden vaihtuessa piti lomalta saapunut komentaja komentopalkassaan Tyrisevällä, käytyään IV AKE:stä palatessaan ilmoittautumassa klo 23.15 RvPrE:ssa, puhuttelun ja antoi samalla käskyn:

— JP 1 siirtyy Lintulan tienhaaran maastoon klo 03.00 alkaen,

— lähtöjärjestys: 1. K klo 03.00, 2. K 03.30, 3. K ja Krhj 04.00 ja 4. K + PE 04.30. Siirtyminen pyörämarssina Puhtulan tietä käyttäen. Ilma-vaara otettava huomioon,

— majoituskomennuskunta kapt Tattarin johdolla tiedustelemaan maaston, järjestää opastuksen,

— käsky huollon järjestelystä,

— uusi "Ville" keskus liittyy heti 10. D:n viestiverkoston.

Tällävälän oli kapt Tattarin majoituskomennuskunta selvittänyt pataljoonan tulevan majoitusalueen. Parhaimmaksi maastoksi osoitettiin Lintulan tienhaaran pohjoispuolinen alue Rautakorven tasalla tien länsipuolella. Sinne ohjattiin saapuvat yksiköt, jotka olivat aamuöisellä marssiltaan joutuneet vihollisen lentäjien ja tykistön ahdistelemaksi. Tappioita ei kuitenkaan vihollisen toiminta aiheuttanut. Kesäkuun 10 päivän aamuna klo 5.40 mennessä oli pataljoona telttojaan pysyttämässä päästäkseen valvotun kesäyön jälkeen lepäämään. Toiveet menetetyt yöunen korvaamisesta ja levosta häipyivät kuitenkin, kun IV AKE:n eskuntapäällikkö jo klo 06.15 tiedoitti, että JP 1 alistetaan 10.D:n komentajalle ja ko yhtymästä saapuu pian upseerilähetti ottamaan yhteyttä ja tuomaan divisioonan käskyä. Vajaan tunnin kuluttua saikin maj Vetre upseerilähetin tuoman käskyn, jonka mukaan:

— JP 1 valmistautuu siirtymään Uusi-Alakylään.

— Vihollinen painostaa lujasti Valkeasaaren tien suunnassa.

Tilanne on epäselvä. Edessä JR 1, joka vetäytymässä.

Tämä käsky aiheutti sen, että 10 min divisioonan käskyn jälkeen klo 7.20 oli 2. K:n ltn Pispä paritoinen lähdössä tiedustelemaan lähestymistettä ja ryhmittymismaastoa Uusi-Alakylässä. Samanaikaisesti selosti pataljoonan komentaja tilannetta ja pataljoonan mahdollista tulevaa tehtävää. Vihollisen ilmatoiminta oli koko aamuyön ollut erittäin vilkasta eikä näyttänyt laantuvan. Ripeätä oli siis pataljoonan komentajan toiminta, mutta eipä nukuttu 10.DE:ssakaan, sillä kun kello osoitti 8.00 soi puhelin komentajan teltassa ja divisioonan operatiivisen osaston päällikkö antoi divisioonan komentajan käskystä majuri Vetrelle seuraavan toimintaohjeen:

— JP 1 etenee mahdollisimman nopeasti Uusi-Alakylän aukeitten länsireunaan ja asettuu siinä puolustukseen päätien molemmin puolin, koska tilanne on sellainen, että vihollinen on mahdollisesti päässyt läpi Valkeasaaren tien suunnassa.

Jätämme hetkeksi Jääkäripataljoona 1:n Rautakorven eteläpuoleiseen maastoon ja tarkastelemme millainen oli suomalaisten joukkojen sijainti ja ryhmitys ennen venäläisten suorittaman tykistöhyökkäyksen alkamista sekä millaiseksi tilanne siten kiihtyvällä vauhdilla muodostui.

Esitys rakentuu tältä osalta Valkeasaaren kaistan komentajan kirjoitukseen.

Kuten jo on esitetty oli Jääkäripataljoona 1 alistettu 10.D:n komentajalle, joten siis, koska pataljoonan tuleva toimintasuunta oli ko yhtymän kaista, koskee voimien ryhmitystä käsittelevä osa yksityiskohtaisemmin juuri JR 1:n ryhmitystä ja taistelutoimintaa sen kaistalla. Muista on tyydyttävä vain ylimalkaiseen mainintaan. 10.D oli 15. 5. 44 alkaen parin viikon ajan vähitellen vapauttanut 18.D:n oltuaan sitä ennen pitkän aikaa pois etulinjasta. Etulinjaan vasemmalle, Rouhiala—

Leningrad sähkölinjasta Aleksandrovkana kirkolle asti tuli JR 1, keskelle Rajajoen kaistalle ERP 58 ja lähimmäksi Suomenlahtea vahvennettu ERP 20. JR 1:n voimien jako oli seuraava: etulinjassa vasemmalla II P ja oikealla I P. Rykmentin III P oli divisioonan komentajan itselleen varaama reservi. Vastaavanlaisena divisioonan reservinä oli myös yksi pataljoona JR 58:sta. Etulinjan pataljoonilla oli vajaa komppania reservissään, mutta komppaniolla ei reserviä ollut. Ev Järvinen on teoksessaan "Jatkosodan taistelut" muuttamin laskelmin ja numerotiedoin havainnollistanut 10.D:n puolustusryhmitystä ja sen lujutta. 10.D:llä oli noin 12 km:n maarintama ja 8 km:n rannikkorintama vastattavanaan. JR 1 osuus oli 4½ km, JR 58:n 6 km ja VahvERP 20:n kaista noin 1½ km, siis yhteensä 12 km maarintamaa. Sen miehitykseen oli käytettävissä 7 patl, joista 2 oli reservissä, joten etulinjan pataljoonien osuus oli keskimäärin 2½ km.

Joukkojen elimellisten aseiden lisäksi oli divisioonan kaistalla ns runkoaseina 36 konekivääriä ja 15 kpl 37—45 mm psttklä. Tykistöä oli 6 patteristoa ja 1 patteri. Lisäksi saattoi vierisen 2.D:n tykistö neljällä patteristolla tukea 10.D:n puolustusta.

Reservien niukkuus, joka osittain johtui siitä, että divisioonien kolmas rykmentti oli korvattu erillisellä pataljoonalla, heikensi ja pienensi aktiivisen vastatoiminnan mahdollisuuksia.

Ja entä mitalin toinen puoli eli venäläisten voimat?

Kun eversti Järvinen mainitsee, että hyökkäyksen tarkoituksena oli työntää suomalaiset kauemmas luoteeseen ja olettaa, että tavoitteena ehkä oli Talvisodan aikana kuuluisaksi tullut Mannerheim-linja, voidaan tämän perusteella pitää varmana, että venäläiset keskittivät päämääränsä saavuttamiseksi varsin suuret voimat. Kannaksella olleen 3-divisioonaisen 23 A:n taakse ryhmitettiin 15 divisioonaa käsittävä 21 A, jonka pääosat lienevät olleet Leningradin seudulla. Venäläisten kehitettyä sodan aikana hyökkäysmenetelmän, jota luonnehti voimakas tykistön ja lentoaseen osuus, oli luonnollista, että suomalaislakin vastaan keskitettiin runsaasti näitä aseita. Valkeasaaren komentaja on eräissä kirjoituksessaan esittänyt, että JR 1:n kaistalla oli ainakin kolme jalkaväkidivisioonaa ja tykkejä 350 rintamakilometrillä kohden. Näitä numerotietoja onkin pidettävä hyvin todennäköisinä. Toisen tiedon mukaan piti 4 km:n levyisessä murtokohdassa olla 110 kenttätykkiä rintamakilometrillä ja 45 min kestävän tulvalmistelun aikana piti niiden ampua 60.000 ammusta, venäläisen tykistöhyökkäyksen normin ollessa 100.000 ammusta tunnissa. Lentokoneita on mainittu olleen varattuna ainakin 1000 ja panssarivaunuja useita satoja, joista osa tuki välittömästi jalkaväen hyökkäystä.

Taistelu, joka näiden kahden asetelman välillä syntyi, alkoi Valkeasaaren kaistalla 9.6. klo 05.55 venäläisten tykistövalmistelulla. Tykistötulen ja ilmapommituksen avulla venäläiset saivat aikaan täydellisen tuho vaikutuksen puolustuslaitteissa ja mikä oli vielä ratkaisevampaa puolustuksesta vastuussa olevan rykmentin taistelumoraali murtui täy-

dellisesti. Lopputulos ensimmäisen päivän taistelusta, ehkä asiallisemmin ilmaistuna venäläisten tulvalmistelusta oli täydellisen aukon syntyminen puolustusasemiimme. Tilanne oli saanut varsin vakavan käänteeseen. Venäläisten eteneminen oli saatava pysäytetyksi ja aukko tukituksi. Millä keinoilla ja välineillä tämä ajateltiin mahdolliseksi toteuttaa? Jääkäripataljoona 1 oli nopeimmin pantavissa taisteluun ja nyt siirrymmekin takaisin tämän pataljoonan luokse sen valmistuessa Lintulan luostarin seuduilla aloittamaan taistelunsa, josta oli muodostua yksi kauneimpia lehtiä pataljoonan mainehikkaan historian kirjassa.

Tietämättä ja tuntematta tilannetta antoi JP 1:n komentaja klo 8.15 käskyn pataljoonalle siirtyä Uusi-Alakylään järjestyksessä 1.K, PE:n komento-porras, 2.K, 3.K ja 4.K sekä KrhJ puolen tunnin väliajoin.

Tässä yhteydessä lienee asiallista korostaa sitä selkkaa, että divisioonan komento-porras ei tiennyt, minkälainen tilanne edessä oli. Se ilmenee kalkissa JP 1:n saamista siirtymiskäskyissä, joissa aina on maininta »Tilanne epäselvä». Ei näin ollen ole luonnollista ajatella, että DE olisi selvän taisteluluvan puuttuessa mennyt antamaan käskyissä tehtäviä pataljoonalle.

Jääkäripataljoona 1:n 1.K lähti klo 08.45 liikkeelle Lintulasta Uusi-Alakylään. Joutselän suurten kyläaukeltten takia tapahtui siirtyminen vihollisen ilmatoiminnalta suojaisempaa tietä Joutselänjärven länsipuolitse.

1. Komppanian alkupään saapuessa Jäppisten sillalle, Rajajoelle, tapasi komppanian päällikkö JR 1:n komentajan. Luutnantti Laihiala sai häneltä lyhyen tilannekuvauksen ja käskyn asettua kiireellisesti puolustukseen Rajajoelle. Kello oli tällöin n. 09.30. Kosketus viholliseen oli saatava ja sitä varten komppanian ensimmäinen joukkue sai käskyn jatkaa Rajajoen yli Mainilaa ja viivyttaa tien suunnassa. Komppanian pääosaa, kolmea joukkuettaan, ryhtyi luutnantti Laihiala järjestämään puolustukseen jyrkkä-äyräisen Rajajoen länsipuolelle Jäppilän sillan kohdalla. Ryhmittymisen ollessa käynnissä saapui pataljoonan komentaja paikalle ja JR 1:n komentaja alisti JP 1:n itselleen ja määräsi sen puolustukseen jokilinjalle. Kapteeni Tattarin 2.K oli majuri Vetren kanssa samanaikaisesti paikalla ja alkoi aikaa hukkaamatta puolustusvalmistelunsa. JR 1:n komentaja selosti majuri Vetrelle tilannetta ja lupasi koota rykmenttinsä Jäppilän maastoon, josta se ryhmitetään puolustamaan Rajajokilinjaa ja tulee varmistamaan tiesuunnat Haapalaan ja Mustapohjaan. Senjälkeen JR 1:n komentaja ajoi autollaan 10.D:aan selostamaan tilannetta ja saamaan uusia käskyjä. Kun hän pian palasi DE:sta oli hänellä divisioonan komentajan käsky, jonka mukaan:

— JP 1 jatkaa Uusi-Alakylään

— JR 1 asettuu puolustukseen Rajajokilinjalle.

Keskeytettävä oli ryhmittyminen puolustusta varten.

Pyörät jätettiin Jäppisten rajasillan maastoon ja pataljoona aloitti etenemisen kohti Mainilaa.

Kosketus viholliseen oli JR 1:n osalta katkennut, viivyttyä osastoja ei rykmentti ollut pystynyt järjestämään. Vihollisen ilmatoiminta oli koko ajan erittäin vilkasta ja lisäsi siten sitä henkistä vastuuta, joka Jääkäripataljoona 1:n oli voitettava etenemisensä aloittaessaan.

Ennenkuin tarkastellaan tulitaistelun alkamista, on koetettava hahmotella kuva siitä maastosta, jossa pataljoona joutui toimimaan.

Jäppisten sillalta Joutselkä—Valkeasaari tien suunnassa alkaa maasto vähitellen kohota. Mainilan kylän keskivaiheilla on korkeuspiste 85,5, kun Jäppisten sillan korkeutta osoittaa luku 72,0. Rinnan korkeussuhteiden muuttumisen kanssa tapahtuu maastopeitteissä muutoksia. Pienen paikka paikoin hyvin jyrkkä-äyräisen Rajajoen toisella puolella maastopeite on pientä pensaikkoa, joka pyrkii valtaamaan aikoinaan ihmisen käytössä olleet niityt ja pelot. Jo vajaan puolen kilometrin matkan päässä rajasillassa on maasto aivan avointa, toistaiseksi vielä luontoa vastaan puolensa pitänyttä peltoa. Mainilan kylä eroittuu harmaana ja elottomana kohoumana alastomalla harjanteella, jonka kautta maantie kulkee. Mainilan kylän kaakkoisimmat talot ovat jo 20 m alempana keskikylää ja ovat melkein metsän reunustamia. Kun vielä todetaan, että maastoa ei oltu laisinkaan linnoitettu ei ole liioiteltua sanoa, että taistelukentäksi pian muuttuva maasto ei suinkaan suosinut pataljoonaa.

Lutnantti Laihialan lähettämä joukkue luutnantti Salomaan johdossa oli saanut kosketuksen viholliseen p. 85,5 maastossa ja aloittanut viivytämisen.

Historiallisen Rajajoen ylitti pataljoona ryhmityneenä:

1. K tien pohjois- ja 2. K sen eteläpuolelle, kumpikin avoparijonossa.

3. K seurasi kapt Tattarin komppaniaa, mutta 4. K ja Krh joukkue eivät vielä olleet ehtineet Jäppisten sillalle.

Mainilan aukeilla, rajavartioston kasarmin seu-
duilla sai pataljoona kosketuksen viholliseen. 1. Komppanian joukkue Salomaa liittyi komppaniaansa. Välittömästi ennen tätä sattui tapaus, joka on mainitsemisen arvoinen. Pataljoonan komentaja, joka eteni aivan edessä sai puhelin-yhteyden 10. D:n komentajaan siten, että eräs jääkäri kiipesi kenttäpuhelin mukanaan puhelinpylvääseen ja kytkettiin johtoihin. Kello oli n 10.40. Majuri Vetre sai kenraali Sihvolta valtuuden toimia tilanteen ja harkintansa mukaan. Kenraali oli ilmaissut kiitollisuutensa sen johdosta, että hän sai todellisuutta vastaavan ilmoituksen tilanteesta, ainakin siinä laajuudessa, minkä JP 1:n komentaja sillä hetkellä pystyi antamaan. Käskyä JP 1:lle ei kenraali Sihvo katsonut voivansa antaa, vaan kuten jo esitettiin, luotti edessä olevan pataljoonan komentajan harkintakykyyn ja tarmoon. Ennen keskustelun päättymistä divisioonan komentaja vielä tähdensi aikavoiton saavuttamisen suurta, ehkäpä ratkaisevaakin merkitystä.

Vihollisen kohtaaminen tapahtui erittäin epäedullisessa maastossa, jossa ei ollut asemista puhumatakaan juuri minkäänlaista suojaa, kun peltojen

ojatkin olivat miltei olemattomia. Mutta koska komentajan on hallittava tilanne, eikä tilanteen komentajaa, antoi majuri Vetre nopeasti käskyn puolustukseen asettumisesta. Vihollisen voimakas panssarikärki 8—10 vaunua teki panssaritorjunta-aseita vailla olevan pataljoonan etenemisen jatkamisen mahdottomaksi, vetäytyminen ei sopinut pataljoonan komentajan toimintasuunnitelmaan ja olisi lisäksi aukeilla pelloilla tuonut mukanaan tuntuvia tappioita. Kolme jääkärikomppaniaa siis asetui puolustukseen siihen, mihin olivat etenemisen aikana tulleet. Pataljoonan konekiväärikomppania ei vielä ollut ehtinyt mukaan. Lutnantti Laihialan 1. Komppania otti asemat maantien pohjoispuolella, kapteeni Tattari 2. Komppaniansa kanssa eteläpuolella tietä. Tämän komppanian takana n 300 päässä edennyt 3. Komppania ryhmityi 2. Komppaniasta oikealle.

Vihollisen raskaat panssarivaunut ajoivat häikäilemättä tietä edelleen eivätkä komppaniat voineet niille tarkoituksenmukaisen aseistuksen puuttuessa mitään. Vaunujen päällä kyykötellyt elävä voima, oliko se vaunujen suojamiehistöä vai »panssarikrenatöörejä» pudotettiin kiivaalla ja tehokkaalla tulella, vaunujen katkaistessa yhteyden maantien eri puolille ryhmittyneiden komppanioiden välillä. Panssarikärjen takana edenneen vihollisen jalkaväen pystyivät jääkärit hyvin pitämään kurissa ja loitolla. Kun pian ilmestyi lisää panssarivaunuja pataljoonan rintaman eteen aikaisemmin läpikäytyjen nänneiden tulittaessa komppanioita takaa, oli pataljoona joutunut panssarivaunujen muodostamaan mottiin. Samalla oli yhteys 1. K:n ja tien eteläpuolella olevien komppanioiden välillä katkennut. Tilanne oli siis uhkaava, mutta se ei vaikuttanut jääkärien taisteluhenkkeen. Vihollisen panssarivaunuista oli osan palattava takaisin vetämään suomalaisten tulen pysäyttämää jalkaväkeä eteenpäin. Mutta jatkuvasti tyrehtyi vihollisjalkaväen eteneminen ja tulitaistelu jatkui kiivaana.

Edessä oleva vihollinen tiedettiin, mutta mitä oli oikealla, mitä vasemmalla? 1. K:n päällikkö lähetti partion ottamaan yhteyttä vasemmalla, jossa piti olla 2. D:n joukkoja, mutta partio ei tavannut omia.

Maantien eteläpuolella rinnakkain taistelevista 2. ja 3. Komppaniasta lähetti luutnantti Järvilehto partion, jota johti luutnantti Tanner, ottamaan yhteyttä Haapalan suunnassa toimiviin omiin joukkoihin. Haapalaan päästyään partio totesi vihollisen isännöivän jo siellä ja kun se palasi Mainilaan olivat komppaniat vetäytyneet sieltä. Kohtalonsa tapasi partio Rajajoen jokitorvällä joutuessaan vihollisen yllättämäksi ja tuhoamaksi, vain yksi jääkäri pelastui komppaniaansa, hänkin kaatuakseen Ilomantsin kovissa taisteluissa. Partiossa oli johtajan lisäksi ollut kuusi miestä.

Pataljoonan komentaja jäi taistelun alkaessa pataljoonansa pääosan, 2. K:n ja 3. K:n luokse. Kun vihollisen panssarivaunut olivat ajaneet tietä pitkin läpi ja tilanne niiden poistuttua jonkin verran rauhoittunut, siirtyi pataljoonan komentaja komentoryhmänsä kanssa tien pohjoispuolelle luutnantti Laihialan komppanian alueelle. Välillä oli 1. K jo ehtinyt lähettää partion ottamaan kiertäen yhteyttä

pataljoonan pääosaan. Se ei kuitenkaan enään ollut tavannut siellä muita komppanioita ja ilmoitti, että tien eteläpuolitse oli vihollinen päässyt 1. K:n taakse. Majuri Vetren siirtymisen aikana 1. Komppanian alueelle haavoittui kapt Tattari ja määräsi silloin kun yhteys komentajaan oli katkennut, luutnantti Järvillehdon vetämään molemmat komppanilat Mainilasta Rajajokilinjalle puolustukseen. Luutnantti Järvillehdon johtaessa vihollisen monien raskaitten panssarivaunujen ankarasti tulittaessa, jääkäreitä Rajajoelle, haavoittui hänkin. Näin oli kaksi komppanian päällikköä poistunut varsin kriittisellä hetkellä, mutta uudet miehet 2. K:n päällikkönä ltn Väänänen ja 3. K:n ltn Ylönen hoitivat vaikeat tehtävänsä täysin kiitettävästi. Ja samalla on todettava, että komppanian päälliköiden haavoittuminen ei heikentänyt miesten taistelutahtoa eikä vaikuttanut masentavasti. Uusien päälliköittänsä johtamina jäivät molemmat yksiköt suorittamaan tehtäviään.

Tällä välin oli 10. D:n komentaja antanut vielä käytettävissä oleville joukollleen Pion P 26:lle ja Kss K:lle taistelutehtävät.

Pioneerit saivat klo 11.35 käskyn puolustaa Haapalan korkeudella Rajajokilinjaa, mutta jo heti puolenpäivän jälkeen oli vihollinen päässyt joen yli Haapalan luona ja Pion P 26 aloitti vetäytymisen Joutselkään. Sen viimeisissä autoissa evakuoitiin JP 1:n 2 K:n ja 3 K:n haavoittuneet Ahijärvelle.

Eräs 3./Pion P 26:n ryhmä oli saanut tehtäväkseen suorittaa Jäppisten sillan räjäyttämisen, ellei sillalle tulisi muita, joille tehtävä oli uskottu. Kun siltaa sitten yritettiin tuhota vihollisen panssarivaunujen ollessa tulossa sille, eivät panokset räjähtäneetkään.

1. Komppania jatkoi tien pohjoispuolella edelleen taistelua mainion päällikkönsä luutnantti Laihialan johdossa. Se varmisteli selustansa ja sivustansa ja kykeni jatkuvasti vain oman tulensa avulla pitämään vihollisen jalkaväen kurissa. Taistelun aikana saapui majuri Vetre komentoryhmänsä kanssa luutnantti Laihialan komppanian luo. Vihollisen panssarit koettivat kaikin keinoin saada sitkeän komppanian karkoitetuksi asemistaan. Ja nämä asemat olivat kuitenkin vain vaivaisia poteroita, jotka kiireessä oli kaivettu. Niissä olivat miehet panssarivaunujen riehussa aivan esteettömästi ympärillä. Ne ajoivat heikkorakenteisten, ehkäpä osittain lahojen rakennusten läpi, sytyttivät niitä tuleen, mutta eivät saaneet komppaniaa pois. Vihollisen jalkaväki ei uskaltanut loitota vaunuista rynnäköllä tuhotakseen yksinään taistelevan komppanian.

Tilanne oli muodostunut kuitenkin jo urhoolliselle 1. Komppaniallekin kestävämmäksi ja kun vihollinen oli jo päässyt syvälle komppanian selustaan oli mottlin joutuminen aivan lyhyen ajan kysymys. Pataljoonan komentaja oli lähettänyt useampia taistelulähettejä kiirehtimään 4. K:n ja Krh J:n tuloa Mainilaan.

Vihollisen panssarivaunut, jotka jo olivat päässeet Jäppisten sillalle asti, estivät pääsyn maantien suunnassa. Yksi kk joukkue vänr Paunun johtamana sai tehtäväkseen suojata 1. K:n vetäytymistä. Vänrikki Paunu ei kuitenkaan ollut saanut aseitaan eteen ja lähdettyään hakemaan joukkuettaan hän kohtasi

matkansa pään ja jäi taistelukentälle. 1. K:n saadessa n klo 14.30 pataljoonan komentajalta käskyn irtautua ja vetäytyä Joutselän aukeat pohjoispuolitse kiertäen kylän länsireunaa, tuli se viime hetkellä, sillä patruunat alkoivat uhkaavasti loppua. Kp miehillä oli vain puoli lipasta jäljellä, kaikilla tuskin sitäkään. Irtautuminen onnistui pienin tappioin. Komppanian saavuttua Jäppisten sillalle kohtasi sitä epämiellyttävä yllätys; vihollisen panssarivaunut olivat sillalla. Luutnantti Laihiala johti komppaniansa taistellen jonkin verran pohjoisemmaksi ja ylitti joen uimalla. Sillan kautta yrittäminen olisi päättynyt komppanian täydelliseen tuhoon, sillä n 60—70 panssarivaunua ja tien suunnassa läpipääsystä vihollisen jalkaväkeä oli siltanotkossa.

Osa konekiväärikomppaniaa tuli 1. K:a vastaan sen taistellessa itselleen tietä Rajajoelle. Konekiväärit panttiin viipymättä toimintaan ja olikin niiden tulella vaikutusta.

Pataljoona oli jättänyt pyöränsä Jäppisten sillan länsipuolelle, mutta kun JR 1 ei ollut asettanutkaan puolustukseen jokilinjalle, olivat kaikki pyörät joutuneet vihollisen käsiin.

Vasta sitten, kun 1. K oli ylittänyt Rajajoen, oli Krh joukkue saapumassa. Näin siis koko kuuden tunnin taistelu aukeilla pelloilla oli suoritettu ilman heittimienkään tulitukea, tykistön tulesta puhumattakaan.

Pataljoonan tappiot kaatuneina olivat 2 upseeria, 1 aliupseeri ja 18 miestä. Haavoittuneita oli yksin 1. K:ssa 18, mutta taistelusta karanneita ei koko pataljoonasta ollut.

Pataljoona oli koko taistelun ajan ollut tiukasti johtajiansa käsissä ja miehet olivat antaneet näytteen taistelusuorituksesta, jolle on annettava hyvin korkea arvosana.

Vihollisen tykistö tuli ei ollut erittäin voimakas, jos kohta aika ajoin sitä esiintyikin. Sen sijaan panssarien kehittämä tuli oli koko ajan kiivas, olihan vaunuja taistelussa useita kymmeniä, ehkä lähes 100 vaunua. Yhtä vilkas oli vihollisen lentokoneiden toiminta. Varsinkin matalalla lentävät maataistelukoneet aiheuttivat tappioita ja ainakin osittain korvasivat puuttuvan tykistötulen.

Kun Rajajokilinjalla puolustusta ei oltu järjestetty antoi majuri Vetre käskyn, jonka mukaan:

1) Yhdellä kk joukkueella vahvennettu 1. K asettuu puolustusasemaan Joutselkä—Kivennapa tien suunnassa Joutselänjärven tasalle.

2) 2. ja 3. K katkaisevat Kaukjärvi—Jäppilä tien ja asettuvat puolustukseen Joutselänjärvestä etelään.

Ryhmytyksen vakinnuttua pian n klo 16.30 aikaan rupesi pataljoonan komentaja yksityiskohtaisemmin yhdessä komppanian päälliköittänsä kanssa järjestelemään puolustusta. Krh joukkue tuki menestyksellä taistelua.

Kellomäen suunnasta jo aamupäivällä vetäytynyt 8. TykK:n joukkue kapteeni Pyykön johtamana asettui JP 1:n komentajan käytettäväksi ja vasta tällöin kellon ollessa jo yli 18 sai pataljoona ensimmäiset pst tykit käyttöönsä.

Tuskin oli 1. K saanut ryhmytyksen valmiiksi, kun alkoi kiivas taistelu. Vihollisen panssarivaunut

alkoivat heti tuntea kunnioitusta pst tykkeitä kohtaan, eivätkä enää, kuten Mainilan aukeilla, uskaltautuneet läpimurtoyrityksiin. Vihollisen jalkaväki yritti muutamia kertoja hyökätä, mutta hyökkäys tyrehtyi krh:n ja jääkärien tuleen.

2. ja 3. Komppanian alueilla ei taistelu riehunut yhtä kiivaana. Tykistöä ei vihollisella tuntunut olevan käytettävänä, mutta sitä kiivaampi oli kraanaatinheittimien tulli, joka tuottikin näissä linnoittamattomissa asemissa ja suojattomassa maastossa tappioita. Lisäksi olivat venäläisten suurikaliiberiset rynnäkkötykit ahkerassa toiminnassa.

Iltaoyöstä loppuivat venäläisten hyökkäysyritykset ja näytti siltä, että päivän tavoitteeksi määrätty Rajajoki oli saavutettuna riittänyt kesäkuun 10 päivän osalle.

Ensimmäisen ryhmittymisen tarkastelun aikana pataljoonan komentaja käski asettua puolustukseen yleiselle linjalle Kaukjärvi—Joutselänjärvi—Joutselkä. Kello 19 mennessä oli takaa hälytetty ErP 13 ehtinyt miehittää Lintulanjokilinjan JP 1:n takana ja pataljoonan tiedustelu-upseerin saavuttua tuntia myöhemmin ErP 13:n komentajan luokse, sai tämä tietää, että JP 1 on allistettu tälle pataljoonalle, jonka komentajana oli majuri Loimu. ErP 13 vuorostaan oli suoraan 3. D:n komentajan alainen. Palattuaan toi luutnantti Piehl seuraavansisältöisen käskyn: — JP 1 pitää nykyisen linjansa mahdollisimman kauan.

- Mikäli pataljoona vihollisen painostuksen takia on pakotettu vetäytymään, tapahtuu se siten, että yksi komppania Kaukjärvi—Pitkäjärvi kannakselle, yksi komppania ErP 13:n oikealle sivelle Ikolanjärvi—Pitkäjärvi kannakselle saakka ja yksi pataljoonan vasemmalle sivelle. Yksi komppania reserviksi ErP 13:n taakse.
- Samalla alistettiin JP 1:lle komppania JR 200:sta, ja yksi ErP 13:n pst tykki.

Näin oli pataljoonan järjestämisen puolustuksen ja alkavolton turvin saatu veres pataljoona ryhmitetyksi puolustukseen. Keskiyöllä majuri Loimu ilmoitti, että suunnitelma muuttuu sikäli, että JP 1 miehittää Kaukjärvi—Pitkäjärvi kannaksen ja jatkaa ErP 13:n oikeata siipeä Ikolanjärvi—Pitkäjärvi kannakselle saakka ja samalla on tämä kannas suljettava länteen.

Vähitellen väsyvä pataljoona piti puolustusasemaansa tiukasti hallussaan, kun majuri Vetre sai käskyn irtaantua klo 2 alkaen vihollisen huomauttamatta ja miehittää edellämainitut kannakset. Pst aseiden lisäksi allistettiin JP 1:lle yksi plon joukkue. Irtautuminen sujui hyvin. 1. Komppania vetäytyi Kaukjärvi—Pitkäjärvi kannakselle, muun osan miehittäessä käsketyt asemat. Vihollinen ei huomannut pataljoonan irtautumista, se tapahtui täysin salassa.

Seuraavana aamuna klo 7.40 sai JP 1:n komentaja tietää, että pataljoonaa tullaan käyttämään viivytystehtävissä alueella, jonka oikea raja on Kaukjärvi—Särkijärvi ja vasen Porusuo—Ikola, takaraja linja Onkamojärvi—Kontu. Saatu käsky vaati heti toimenpiteitä ja PE:n käyttökelpoisen luutnantti Piehl ja 2.K:n päällikkö lähtivät maastotiedustelulle Patrikinjärvet—Ikola tasalle.

Näihin aikoihin alkoi kuulua taistelun melskettä sekä Terijoen että Kivennavan suunnista, pataljoonan rintaman edessä oli hiljaista ja rauhallista. Tämä taistelun melske, joka tuntui loitontuvan, sai majuri Vetren vähän ennen puoltapäivää soittamaan ErP 13:n komentajalle ja kuuli, että Lintulanjoelta oli n ½ tunnin taistelun jälkeen vetäydytty ja etulinjan Kivennavan maantien suunnassa olevan nyt Husulan tienhaaran seuduilla. Siellä oli kolme jääkäripataljoonaa eversti Puroman johdossa parhaillaan ryhmittymässä väkivaltaista tiedustelua suorittaakseen. JP 1:n oikealla puolella olleitten naapureitten majuri Loimu ilmoitti jo vetäytyneen Tyrisevälle, ja antoi samalla JP 1:lle irtautumiskäskyn. Kiinnitettyään karttaansa saamansa tilan tiedot saattoi JP 1:n komentaja havaita olevansa yksistään pataljoonineen vihollisen kahden, melkein 10 km:n kiilana etenevän rivistön välissä.

Pyöränsä pataljoona oli menettänyt Rajajoella, mutta sen huolto sekä yksiköiden moottoriajoneuvot olivat vaarassa joutua kovin nopeasti eteenpäin pääsevän vihollisen jalkoihin. Huoltoporras oli Joensuu eteläpuolella Ikolanjärven luoteispäästä n 600 m luoteeseen. Ne oli pelastettava ja sen mukaisen käskyn hän viipymättä antoi.

Tarmokkaan ja toimeksipanevan huolto- ja auto-upseerin onnistuikin viime hetkessä johtaa pataljoonan autot Ikolan ja Kivennavan kautta Voipialaan. Kysymys oli todella viime hetkistä, sillä n 15 min sen jälkeen, kun autot olivat sivuuttaneet Ikolan, miehitti vihollinen sen ja katkaisi Kivennavan maantien.

Tämän jälkeen oli aika ajatella komppanioita. Voipialaan oli pataljoonan viimeisimmän käskyn mukaan siirryttävä. Se edellytti yksiköiden irrottamista etulinjasta ja jalkamarssia. 2. K, joka oli ollut majuri Vetren reservinä oli varmistanut Raivolasta Kivennavalle johtavan maantien Ikolanjärven luoteispuolella, jotta autot saadaan kuljetetuksi turvaan, sai tehtäväkseen vastata marssin jälkivarmistuksesta. Muut yksiköt paitsi Kaukjärvi—Pitkäjärvi kannaksella oleva 1. Komppania saatiin helposti irti. Luutnantti Laihiala oli majuri Vetren käskyn saadessaan parhaillaan melko kiivaassa tulitaistelussa tuntuvasti itseään vahvemman vihollisen hyökkäilyssä kannaksella. Upumuksesta huolimatta sitkeästi taistellen komppania, aiheuttaen viholliselle tappioita, irtautui ja kello 12.50 koko pataljoona oli liikkeellä.

Pataljoona marssi Vuorimäen—Patrikinjärvien—Onkamojärven—Kotselän kautta Voipialaan. Matkalla räjäytettiin Lintulanjoen yli johtava silta.

Illalla klo 19.15 saapui pataljoona Voipialaan. Marssi oli ollut raskas. Miehet olivat yhtämittäisissä taisteluissa väsyneet ja tottumattomina jalkamarsseihin kärsineet siitä enemmän kuin jalkaväki. Lisäksi useitten miesten jalkineet olivat lkomärät, Rajajoen uiden ylittäneen 1. Komppanian kaikkien miesten, ja jalat olivat kalvautuneet märkien jalkarätien takia vesirakuloille. Niinpä luutnantti Laihialan komppania suoritti loppuosan metsämarssia paljain jaloin. Ruokailemista ei oltu kilvaiden ja yhtämittäisten taistelujen takia voitu järjestää. Viimeinen kunnollinen aterialla oli syöty 9.6. aamulla.

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan perinteistä

Terijoen Rajavartiopataljoona, joka liitettiin 17. 1. 20 perustettuun Käkisalmen Läänin Rykmenttiin sen IP:na, oli 4. 10. 18 syntynyt Viipurin Vartiopataljoonasta. Kun Käkisalmen Läänin Rykmentti 20. 4. 21 hajoitettiin, muodostettiin sen IP:stä PPP 1 — sittemmin Jääkäripataljoona 1, nykyinen Pohjanmaan Jääkäripataljoona. Näin oli nykyinen pataljoonamme syntymähetkellään 4. 10. 18 saanut perintönä viipurilaista verta.

Tätä taustaa vasten on helposti ymmärrettävissä viipurilaisten sukulaisrakkaus entistä pataljoonaa

Lisäksi harmitti miehiä kovasti kalkkien henkilökohtaisten varusteiden menettäminen Jäppisten rajasilalla pyörien ohella. Huolimatta voimakkaasta fyysisestä väsymyksestä oli pataljoonan mieliala hyvä. Tietoisuus hyvin kestäneistä rasituksista ja uljaista taistelusuorituksista korvasivat menetetyt unet ja ateriat.

Taistelut ilman pst-aseita vihollisen panssarivauvoja vastaan erittäin epäedullisessa maastossa valoiivat jääkäreihin itseluottamusta ja opetti huomamaan, etteivät panssarit loppujen lopuksi niin vaarallisia olleetkaan kuin he olivat kuvitelleet. Varsinkin havainto, etteivät vihollisen vaunut ajaneet metsään, oli rohkaiseva. Pataljoonan tappiot olivat, ottaen huomioon vihollisen valtavan painostuksen, ilmatoiminnan ja panssarit, suhteellisen pienet, 4 ups, 4 au ja 55 miestä haavoittuneina ja kaatuneina. Lisäksi pataljoona menetti polkupyöränsä. Pataljoona oli taistellut noin 5 tuntia keskellä Mainilan aukeita olemattomissa asemissa ja jatkanut senkin jälkeen aika ajoon kiivastakin tulitaistelua myöhäiseen iltaan saakka. Se oli menestyksellä torjunnut vihollisen etenemisyriytykset ja yksin jääneenä vihollisen etenevien hyökkäyskiilojen väliin se vasta pataljoonan komentajansa saaman käskyn perusteella irtautui seuraavana aamuyönä. JP 1 oli saavuttanut juuri sen aikavoiton, joka tarvittiin, että edes osat JR 1:stä pääsisivät suojaan ja että Lintulan jokilinjalle ennätettäisiin saada miehitys. Minkäänlaisia karkaamistapauksia ei sattunut, eikä myöskään ilmennyt hermoilua huolimatta ympärillä olleesta kaaoksesta. Komppaniat pysyivät hyvin päällystönsä käsissä. Tosin 2. K:n ja 3 K:n päälliköiden haavoittuminen oli pientä sekaannusta aiheuttanut, mutta se ei vaikuttanut komppanioiden taistelusuorituksiin. Kokonaisuutena JP 1:n suorittama Mainilan taistelu oli korkeata luokkaa, joka osoittaa, että hyvin koulutetut ja oikean taistelumoraalin omaavat miehet pystyvät epätoivoiselta näytävässäkin tilanteessa kiltettäviin suorituksiin.

(Lyhennelmä maj A Petramaan laatimasta ja JP 1:lle 30-vuotisjuhlassa 11. 3. 1951 lahjoittamasta tutkielmasta »JP 1 Mainilan taistelussa 10. — 11. 6. 1944»)

naansa kohtaan. Tämä ilmeni kauniilla tavalla viipurilaisten lahjoittaessa johtajatar Ida Soinin tekemästä aloitteesta pataljoonalle lipun armeijan lippujuhlassa Helsingissä 16. 5. 23. Lipun luovuttivat johtajatar Ida Soinin ja rouva B Karjalainen pataljoonan silloisen komentajan evl J H Heiskasen ottaessa lipun vastaan ja aliupseerikursin toimiessa lippujoukkueena. Lipun lahjoittajat ovat Ida Soinin, Maria Lallukka, Elin Sellgren, Mimmi Henriksson, Enni Hamunen, Alli Björklund, Olga Hakovaara, Aino Taberman, Aino Liukko, Sofia Sairanen, Bertta Karjalainen, Helmi Kauranen, Rauha Lehtiö, Inkeri Kyykoski, Fiina Nissinen, Viivi Paajanen, E Vilson, J Vilson, Kaisu Teuronen, K. Toivonen, Jenny Leskinen, Hilda Savolainen, Hilda ja Otto Hyvärinen, Hanna Kolehmainen, Eevi Tamminen, Selma Karkkainen ja Aino Kumlin.

Runsaan vuoden kuluttua tulee kuluneeksi neljäkymmentä vuotta siitä hetkestä, jolloin PPP 1 näki oman lippunsa ensimmäisen kerran, ja on se siitä hetkestä alkaen kantanut lippuaan jäntevin käsin ja kuuliaisesti seurannut sitä vaikeinakin aikoina täyttäen täten ne velvoitteet, jotka lipun lahjoittajat sille asettivat.

Kun jääkäripataljoonille suotiin 16. 5. 38 oikeus kiinnittää vapaudenristi lippunsa tangon kärkeen, kutsuttiin lipun lahjoittajien edustajat tilaisuuteen

PPP 1:n — JP 1:n — PohmJP:n lippu.

sitomaan vapaudenristin nauha. Vapaudenristin kiinnitys tapahtui juhlallisesti itsenäisyyspäivänä 1938. Lipun lahjoittajien edustajina saapuivat tilaisuuteen kutsuttuina johtajatar Ida Soininen ja rouva Bertta Karjalainen, jotka sitoivat vapaudenristin nauhan lipputankoon.

Vuosipäiväänsä vietti PP 1 perustamispäivänään 20. 4., kunnes Tasavallan Presidentti 26. 1. 28 vahvisti vuosipäiväksi Joutselän taistelun vuosipäivän — 11:sta maaliskuuta. Joutselän taistelu 1555, jossa Juho Maununpoika vähäisellä — 450 miehisellä joukollaan löi kymmentuhantisen vihollisjoukon, perustui rohkeaan taisteluideaan ja liikkeen salamannopeaan hyväksikäyttöön ja sen vuoksi sopivatkin jääkärit erinomaisesti Joutselän urhojen perinteiden vaalijoiksi. Pataljoonassa heräsi heti ajatus muistomerkin pystyttämistä Joutselkään ja niin ryhdyttiinkin ajatusta toteuttamaan. Ansio muistomerkin aikaansaamisesta lankeaa lähinnä kapteeni K Breitholtzille, joka esitti ajatuksensa pataljoonan silloiselle komentajalle evl Hj Strömbergille (Siilasvuo) saaden hänen suostumuksensa muistomerkkiajatukselle. Taitelija, kapteeni Aarno Karimo laati patsasluonnoksen ja taitelija Alpo Sailo valoi kipsiin patsaan pienoismallin. Muistomerkkiajatus oli näin saanut näkyvän muodon.

Joutselän muistomerkki.

Varat hankittiin siten, että PPP 1:n soittokunta antoi konsertteja kapellimestari Leskisen johdolla — 16 konserttia antoi puhdasta 10.000 mk ja lisäksi järjesti pataljoona taistelunäytöksen Terijoelle, johon osallistui mm lentokoneita ja panssarivaunuja. Kun meneillään oli paras kylpyläkausi, kohosi katsojien lukumäärä kolmeen tuhanteen ja varoja kerätyi 12.000 mk.

Pataljoona rakensi muistomerkin omin käsin. Rakennusaineena käytettiin Joutselän—Jäppisten aukeilta saatavia kiviä. Kellomäen pioneerit auttoivat räjäytys- ja betonitöissä. Patsaan mustan kranittisen tekstilaatan sai pataljoona lahjoituksena yksityisiltä henkilöiltä.

Muistomerkki paljastettiin 5 päivänä heinäkuuta 1931. Jylhänä seisoi Joutselän sankarien kivinen hautakammio kummullaan, vakaana seisoi sen ajan jääkäri hautakummun äärellä pataljoonan lipun, PPP 2:n lipun ja lähiseutujen suojeluskuntien lipujen seisoessa kunnlavartiana. Erittäin edustavassa kutsuvieraitten joukossa nähtiin mm kenraalit Sihvo, Österman ja Öhquist.

Muistomerkin paljastamisen suoritti Sotaväen Päällikkö kenraali Sihvo lausuen mm: »Jos vaara uhkaa maatumme, muistuttakoon tämä muistomerkki meitä sankareista, jotka vakaina ja horjumattomina seisoivat paikallaan vuoren vankkana päätöksessään; tähän asti, mutta ei kauemmaksi».

Kesäkuun 10 päivänä 1944 lunasti Jääkäripataljoona 1 sananmukaisesti Joutselän perinteiden vaalijoille asetetut velvoitteet. Venäläiset olivat saaneet murron suomalaisten puolustusasemaan Valkeasaarella ja JP 1 sai käskyn Lintulassa siirtyä Uuteen-Alakylään vastahyökkäystä varten. Siirtyessään se joutui hirvittävän kaaoksen silminnäkijäksi; puolustusaseman murruttua olivat Valkeasaaren kaistalla olleet puolustajat joutuneet pakokauhun valtaan. Vastaan tulee miehiä ja irralleen ryöstäytyneitä hevosia. Itsehillintä näyttää tyystin kadonneen.

Primitiivinen valsto pakottaa kaikkia kiirehtimään pakoon vihollisen ulottuvilta. Puku ei enää ollut sotilaan, aseita ja varusteita oli paon teon jouduttamiseksi heitetty tiepuoleen. Mikään muu ajatus kuin pakeneminen ei enää mahtunut järkkyyneisiin aivoihin.

Mutta pakokauhu ei tartu, sekasortoa ei synny jääkäreitten riveissä. Tietäen tehtävänsä noudattaa jääkäri esimiehensä käskyä. Hän kääntää pyöränsä vain esimiehen käskystä ja käsky ei ole annettu. Siksi hän kiirehtiikin pyörällään eteenpäin, kohti Joutselkää, kohti Mainilaa. Kun taistelu syntyy suoraan marssiryhmityksestä on JP 1:n jääkäriillä uskoa vielä silloinkin, kun toiset jo olivat kaiken uskonsa menettäneet.

»Tähän asti, mutta ei kauemmaksi». — Vasta esimiehensä käskystä hän irtautuu.

Joutselän perinteille uskollisina olivat monet jääkärit vuodattaneet sydänverensä Mainilan ja Joutselän kummuille ja JP 1 oli osoittautunut kelvolliseksi Joutselän taistelun perinteiden vaalijaksi.

Perinteellisellä paikalla, Mainilan—Joutselän aukeilla kaatuivat JP 1:stä seuraavat 10. 6. 44:

1./JP 1:stä	korpr	Räisänen, Bruuno
		Piippo, Antti
	jääk	Koivisto, Yrjö
		Järvinen, Kalle
		Sinkkonen, Herman

2./JP 1:stä	korpr	Koski, Olli
	jääk	Eklund, Viljam
	»	Lohilahti, Viljo
		Malin, Lars
	»	Mertenkivi, Emil
3./JP 1:stä	ltn	Tanner, Mikko
	korpr	Tähkänen, Lauri
	jääk	Saastamoinen, Onni
	»	Savolainen, Mikko
	»	Silven, Antero
4./JP 1:stä	vänr	Paunu, Sakari
	alik	Jäntti, Uno
	korpr	Kina, Unto
	jääk	Laalo, Väinö
	»	Vahteristo, Hugo
KrhJ/JP 1:stä	jääk	Salminen, Kalle

Kunniamarssina oli PPP 1:llä Toivo Kuulan säveltämä Härmän marssi. Tässä yhteydessä on syytä mainita, että Toivo Kuula on syntynyt Pohjanmaan Jääkäripataljoonan nykyisellä kasarmi-alueella.

Säveltäjän syntymäkodin seinään kiinnitetty muistolaatta muistuttaa nykypäivän jääkäriä suuresta suomalaisesta säveltäjästä.

16. 5. 36 sai pataljoona kunniamarssikseen Jääkärimarssin samalla kun sen nimi muutettiin Jääkäripataljoona 1:ksi ja se sai vaalittavakseen Jääkäripataljoona 27:n perinteet. Siitä saakka on pataljoonan paraateissa ja juhlatilaisuuksissa kuultu tuon muistorikkaan, mahtavan ja sytyttävän marssin sävelet.

Jääkäriperinteitä on pataljoonalla ollut tilaisuus vaalia ennenkaikkea Vaasassa, Jääkäreitten kaupungissa. 22. 2. 58 paljastettiin Vaasassa kuvanveistäjä Lauri Leppäsen tekemä Jääkäripatsas. Patsas sijaitsee meren rannalla keskellä kaunista koivupuistoa lähellä Vaasan Hovioikeuden rakennusta ja vastapäätä Vaskiluodon saarta, jonka satamassa jääkärit nousivat maihin palatessaan kotimaahansa neljäkymmentä vuotta aikaisemmin isänmaansa vaaran hetkellä. Patsaan paljastukseen liittyi monia juhlallisia tilaisuuksia, joita myös Tasavallan Presidentti kunnioitti läsnäolollaan. Hyvin runsaslukuinen oli se vanhojen jääkäreitten joukko — ohimoiltaan jo harmaantunut, mutta ryhdiltään nuorekas ja mieleltään hehkuvan isänmaanrakkaiden läpitunkema, joka oli kokoontunut vanhojen muistojensa pariin entiseen muistorikkaaseen kaupunkiinsa. »Nykypäivän jääkäreillä» oli tilaisuus tutustua heihin yhteisessä juhlatilaisuudessa pataljoonan ruokasalissa. — Siitä alkaen on pataljoona jokaisena vuosipäivänään laskenut seppeleen em:lle J ä ä k ä r i p a t s a a l l e. Jääkäriilikettä, jääkäriperinteitä ja niiden asettamia velvoitteita on myöskin jokaiselle ikäluokalle esitelmin valaistu.

Suomen Marsalkka Mannerheimin lahjana Jääkäripataljoona 1:lle luovutti Päämajan kuriini 14. 7. 41 10 kpl hopeisin omistuslaatoin varustettua konepistoolia tunnustuksen osoituksena Jääkäripataljoona 1:n Talvisodan aikaisista taisteluista. JP 1 (PohmJP) on ainoa joukko-osasto, joka on saanut edellä mainittuja »Marskin

konepistoolia». Näistä konepistoolista tuhoutui Jatkosodan aikana ampujansa mukana kaksi kappaletta. Yhdellä näistä konepistoolista (n:o 16773) taisteli alikersantti Toivo Ovaska itsensä Mannerheimin ritariksi ja yhden ampuja, yliv Vilho Moilanen palvelee vielä nykyisinkin kanta-aliupseerina pataljoonassa. Näitä konepistoolia säilytetään nykyisin yksiköissä kunniapaikalla arvokkaina perinne-esineinä sankaritaulujen rinnalla.

Yliv V Moilanen
Mannerheim-
konepistooli-
leineen.

Yksikköviirit sai pataljoona ottaa vastaan Vaasan Suomalaisen Naisten lahjana vuosipäivänään v -57. Niiden luovutus tapahtui Vaasan Kaupungintalossa järjestetyn juhlan yhteydessä. Jokaista viiriä seurasi omistuskirja, jossa on seuraavat velvoittavat sanat:

»Tänään 11 päivänä maaliskuuta 1957 Pohjanmaan Jääkäripataljoonan vuosipäivänä ja 11 päivänä maaliskuuta 1555 käydyin Joutselän taistelun vuosipäivänä Vaasan Suomalaiset Naiset, uskoen, että kuten kiinteiksi kimpuiksi lujasti ja taidolla yhdistetyt varvut muodostavat voimakkaan kaikki tieltään lakaisevan luudan, niin myös yksilöt ja yksiköt, jokainen, kukin kohdaltaan, tahtovat täyttää ja täyttävät tehtävänsä Suomen vapauden suojaksi ja isänmaan onneksi, luovuttavat ja lahjoittavat jokaiselle Pohjanmaan Jääkäripataljoonan yksikölle oman viirin, joka johtavana tähtenä pystyy luomaan miehekästä uskoa, luottamusta ja tahtoa, sekä uskovat että yksikkö pystyy viemään ja siirtämään viirinsä tulevaisuuden jääkäripolville».

Kaikissa viireissä on pohjan yläosa keltainen, alaosaa vihreä ja viiri on kiinnitetty kolmella helalla kiväärin puukkopistimeen. Toisistaan eroavat viirit eri tunnuksin, taistelu- ja muine merkittävine paikannimien ja vuosilukuineen.

AuK:n viiri lehtemme kansilehdellä.

Esikuntakomppanian viirin tunnuksena Terijoki halkaisee vaakunakentän. Sen länsiranta on musta ja itäranta punainen Karjalan vaakunasta otettu miekkoineen. Paikannimenä Terijoki ja vuosilukuna 1921, josta alkaen Talvisotaan asti Jääkäripataljoona 1 oli ollut Terijoella.

1. K:n viirin tunnuksena on Inkerin vaakuna, paikannimi Mainila ja vuosiluku 1944. Nämä muistut-

tavat Mainlassa 10 päivänä kesäkuuta -44 käydyistä kiivaasta taistelusta.

2. K:n viirin tunnuksena on Karjalan vaakuna, paikannimenä on Nietjärvi ja vuosilukuna 1940 Nietjärvellä 11 päivänä maaliskuuta päättyneen taistelun mukaan.

3. K:n viirin tunnuksena on Vienan-Karjalan vaakuna, paikannimenä Onkamus ja vuosilukuna 1941 28 päivänä elokuuta 1941 käydyin taistelun mukaan.

Tukikomppanian viirissä on tunnuksena sinisellä pohjalla Joutselän muistomerkki, paikannimenä Joutselkä ja vuosilukuna 1555 maaliskuun 11 päivänä 1955 Joutselässä käydyin taistelun mukaan, josta päivästä lasketaan jääkäriperinteet alkaneiksi.

Viirejään kantavat yksiköt kaikissa paraateissaan ja tekevät sen tietoisena niiden yksikölle asettamista perinteellisistä velvoituksista.

Vuosipäivänään 11.3.61 sal pataljoona vastaanottaa sodanaikaisilta aseveljiltä »K o u k k a a j a p a t s a a n» kipsiluonnoksen, joka sittemmin saatiin pronssiin valettuna arvokkaana lahjana. Sodanaikaiset jääkärit ja Vaasan maanpuolustusväki tahtoivat tällä tavoin siirtää nuoremmille polville heitä itseään elähdyttäneen, uhrivalmiuteen velvoittavan ja korkeaan sotilaskuntoon perustuvan sekä tehtävän täyttämiseksi vaikeuksia kaihtamattoman jääkäriperinnön. Patsas on tarkoitettu kiertopalkintona käytettäväksi yksiköiden välisissä kilpailuissa todellista sotilaskuntoa vaativissa kilpailulajeissa. Siitä kilpailaan kunkin ikäluokan kotiutuessa pidettävissä partiohiihto-, maastomestaruus- ja 100 km:n pyöräsunnistuskilpailuissa.

»E t u p y ö r ä», pataljoonan oma joukko-osasto-lehti, on myöskin katsottava pataljoonan perinteisiin kuuluvaksi. Se on ilmestynyt vuodesta -25 lähtien, lukuunottamatta sotien ja niiden jälkeistä aikaa. Pataljoonan 40-vuotisjuhlaan se jälleen heräsi evakkounestaan ilmestyen silloin laajana juhla-julkaisuna. Lehdellä on ollut oma ylevä tehtävänsä perinteiden vaalijana, maanpuolustushengen ja -tahdon kasvattajana sekä joukko-osastohengen luojana. Se on ollut ainoa käytettävissä oleva asiakirja, joka on tehnyt mahdolliseksi pataljoonan varhishistoriikin selvittämisen.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona on saanut arvokkaat ja velvoittavat perinteet vaalittavakseen. Sen kunniakas taival osoittaa, että sen saamat perinteet on oikein ymmärretty ja niiden asettamat velvoitteet on tinkimättä täytetty niin sodan aikana kuin rauhan tolmisakin. On oikein oivallettu, että perinteiden vaaliminen ei ole alnoastaan perinteiden tunnetuksi tekemistä ja pataljoonan historiikin — vaikka kunniakkaankin — esittämistä tietyissä juhlatilaisuuksissa, siihen sisältyy lisäksi paljon muuta; näiden ohella, joiden suurta merkitystä ei voida kieltää, on tehty hellittämätöntä työtä jokapäiväisessä varusmieskoulutuksessa, jossa ei ole unohdettu myöskään maanpuolustustahdon ja kansalaisuuden kasvattamista.

Edellä tuli jo mainituksi Etupyrön osuus tässä työssä, mutta pataljoonan korkea taistelutahto ja -henki sekä sotilaskunto on kilistämättä ansiokkaiden pataljoonan komentajien hellittämättömän ja määrätietoisien työn tulos.

Kokelas PEKKA RAUTANEN:

Puhe kokelaiden ja ryhmänjohtajien kotiuttamisjuhlassa 9. 1. 62.

Pyydän anteeksi sitä, että kovasti itsekkäänä ja omahyväisenä ihmisenä tulen puhumaan nyt paljon itsestäni. Puolustukseksi sanon, että itsestäni minulla on parhaat tiedot ja itse parhaiten kokemukseni tunnen. Sitäpaitsi osana tästä lähtevien joukosta olen ikäänkuin pienoiskuva siitä.

Siis: Kun lähdin armeijaan, peräti heikkona ja heiveröisenä, juuri opiskeluni päättäneenä nuorena miehenä, esitin sangen synkän kuvan tulevasta vuodestani. Silloin sanoi isäni, että »vuoren aljaksi nuori mies vääntyy vaikka vittakselle!» Jos joku ei tiedä, mikä »vittas» on, voin sanoa, että se on nuori koivun vesa, joka on katkaistu juuresta, liotettu ja kierretty aivan kieroksi. Sillä sidottiin ennen vanhaan ns. panenta-aidan aidakset palkolleen.

No niin. Minua on väännetty. Ensin minua väännettiin tuolla toisessa komppaniassa. Kieltämättä se tuntui. Sitten tuolla pihan toisella puolella AuK:ssa. Ja alueilla V ja IX. Se vasta oikein tuntui. Sen jälkeen väännettiin RUK:ssa, vaikka vähän eri tavalla. Sitten väännettiin sissikursilla. Siitä ei sen enempää. Ja nyt viimeksi on väännetty taas täällä pataljoonassa.

Vitsaksen, kun se on valmis, on kestettävä niiden aidaksien paino, jotka sen päälle lasketaan. Sen on kestettävä myrskyt ja rankkasateet, lumet ja pakkaset. Ja se kestää. Poikaviikarit kiipeävät aidan yli, vihainen härkä kondistaa koko patoutuneen voimansa siihen. Mutta se kestää. Ja ellei kestä, niin se on joko huonoa ainesta tai huonosti väännetty.

Tässä minä nyt seison. Väännettynä, kovetettuna. Nyt minun harteilleni lasketaan oma aidakseni, minun osuuteni siitä yhteisestä aidasta, jota me nyt täällä lähemme tukemaan, aidasta, josta yksikään sidos ei saa murtua. Puhun isänmaasta.

Myrskyt ja rankkasateet tulevat, tulevat lumet ja tulevat pakkaset. Ja mikäli historiaan on luottamista, tulee vielä se vihainen härkäkin. Tarkoitin sotaa. — Kestäkö minä? Kestämmekö me? Tältä paikalta, tämän joukon jäsenenä minä väitän, että me kestämmme. — Elkö ansio ole meidän kuin vähäiseltä osalta. Ansio on vitsan vääntäjien.

Opetellessamme ensimmäisiä aseotteita, ryömies-sämme kohti vihollista Patterinmäellä sohjossa läpimärin polvin, istuessamme komppaniassa poistumiskiellossa, saadessamme sunnuntailoma-anomuksemme takaisin, viivyttaessämme ryhmällämme Kuninkaantiellä 35°:n helteessä, laatiessamme tukijoukkueen tultsuunnitelmaa — lukulomalla — lukies-sämme pioneerioppia — lukulomalla, torjuessamme joukkueellamme iänikuisen vihollisen iänikuisia hyökkäyksiä iänikuisen Kattilaisten tien suunnasta, huojuessamme sissipakkausten alla ympäri Suomen-jokea me sanoimme, että me emme koskaan kiitä. Emme koskaan!

Mutta nyt, tällä hetkellä minä uskon saavani tämän joukon taakseni sanoessani: **K i i t ä m m e !**

(Kotiutuneet yhtyvät puhujan kiitoksiin voimakain abloodein)

Jääkäripataljoona 1:ssä ja Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa

palvelleita upseereita ja aliupseereita, jotka vuosien 1945—62 aikana ovat siirtyneet pataljoonasta tai eronneet palveluksesta.

Ev J Vetre, patlkom, siirr -45
Kenrm L Sotisaari, patlkom, siirr -50
Ev T Peitsara, patlkom, siirr -52
Evl S Salomies, patlkom, eronn -58
Ev F Tiittanen, h-pääll, siirr -50
Evl J Korpinen, h-pääll, siirr -49
Evl O Pulkkinen, koul- ja järj ups, siirr -58
Evl O Latikka, koul- ja järj ups, siirr -53
Maj E Siilasvuo, koul- ja järj ups, siirr -58
(Toisen polven upseeri patl:ssa; kenrl Strömberg, joka sittemmin muutti nimensä Siilasvuoksi, PPP 1:n kom vv 1928—33)
Maj V Luukkanen, h-pääll, siirr -58
Maj P Multanen, koul- ja järj ups, siirr -60
Maj E Reinikainen, patl ups, siirr -62
Maj E Järvilehto, RsK:n pääll, siirr -50
Maj J Järvilehto, 1.K:n pääll, siirr -54
Maj P Kaskeala, EK:n pääll, siirr -52
Maj H Kiira, 2.K:n pääll, siirr -56
Maj O Koivulehto, h-pääll, siirr -55
Maj P Kujala, koul- ja järj ups, siirr -57
Maj K Launamo, h-pääll, siirr -60
Maj O Haili, 2.K:n pääll, siirr -52
Maj V Sairanen, h-pääll, siirr -62
Kapt O Helkkinen, asetekn, siirr -48
Kapt V Pyykkönen, h-pääll, siirr -45
Kapt P Nikkanen, 1.K:n pääll, siirr -46
Kapt K Turkka, 2.K:n pääll, siirr -55
Kapt E Voima, h-pääll, siirr -54
Kapt I Haario, TkK:n pääll, siirr -59
Kapt A Lusa, viestlups, siirr -55
Kapt L Wanamo, koul- ja järj ups, siirr -61
Kapt A Rannisto, h-ups, siirr -47
Kapt K Maunula, 1.K:n pääll, siirr -58
Kapt J Aho, EK:n pääll, siirr -56
Kapt V Kepponen, 1.K:n pääll, siirr -55
Kapt E Laihiala, 1.K:n pääll, siirr -48
Kapt K Reini, TkK:n pääll, siirr -56
Kapt P Kallio, AuK:n jjoht, siirr -56
Kapt T Kannus, EK:n pääll, eronn -55
Kapt R Murtonen, 2.K:n pääll, siirr -55
Kapt V Kurunmäki, 2.K:n pääll, siirr -60
Kapt T Lampimäki, EK:n pääll, siirr -61
Kapt I Kähönen, AuK:n jjoht, siirr -55
Kapt U Neuvonen, AuK:n jjoht, siirr -48
Ylil H Ahlqvist, 1.K:n jjoht, siirr -60
Ylil T Haapajärvi, TkK:n jjoht, siirr -59
Ylil R Riikonen, 2.K:n jjoht, siirr -58
Ltn U Valkama, EK:n pääll, eronn -49
Ltn A Maunula, tstoups, siirr -62
Ltn P Palos, 1.K:n jjoht, siirr -61
Ltn O Engström, 1.K:n jjoht, siirr -61
Ltn L Viikala, EK:n pääll, eronn -52
Ltn W Kirjavainen, rahastonhoit, eronn -51
Sotvirk E Lammi, asetekn, siirr -57
Sotvirk A Avlla, asetekn, siirr -55
Sotvirk E Pehkonen, rahastonhoit, siirr -52
Sotvirk R Kokki, rahastonhoit, siirr -53
Sotvirk E Tanttu, rahastonhoit, eronn -61
Yliv A Haapalinna, tilitysau, eronn -53
Yliv A Mäkeläinen, 2.K:n väap, eronn -58
Yliv V Kalmi, 1.K:n väap, eronn -58
Yliv T Mäntylä, talau, siirr -46
Yliv L Kälviäinen, viestiau, siirr -56
Yliv V Nelin, koul-au, siirr -59
Yliv P Äikäs, asemest, siirr -61
Väap K Halkonen, talau, siirr -46
Väap J Hämäläinen, aseau, eronn -45
Väap A Hurri, aseau, siirr -46
Väap E Torsti, 3.K:n väap, eronn -47
Väap S Alanko, talau, siirr -48
Väap K Hämäläinen, talau, siirr -49
Väap E Kilpeläinen, mt-ajonau, eronn -45
Väap T Rouhiainen, 3.K:n väap, eronn -48
Väap T Malinen, mt-ajonau, eronn -48
Väap A Huusko, tvälau, eronn -50
Väap N Hätönen, tvälau, eronn -51
Väap R Kuivalainen, tvälau, siirr -52
Väap P Wikman, aseau, siirr -54
Väap T Järvelä, viestiau, siirr -62
Väap O Rimpilä, jvarajoht, siirr -60
Väap E Malkamäki, jvarajoht, siirr -59
Väap S Sundberg, jvarajoht, siirr -56
Väap E Halonen, jvarajoht, siirr -56
Pursimies M Juvonen, jvarajoht, siirr -59
Ylik J Jalonen, talau, siirr -47
Ylik Hyvönen, tstoau, eronn -53
Ylik V Kilgast, talau, siirr -50
Ylik E Kasari, mt-ajonau, siirr -51
Ylik S Piikkilä, aseau, siirr -60
Ylik V Korpaeus, jvarajoht, siirr -60
Ylik K Saarelainen, jvaraj, siirr -56
Ylik T Lampinen, aseau, siirr -61
Ylik K Nukala, tstoau, siirr -59
Ylik L Rantanen, tstoau, siirr -53
Ylik L Kurki, jvarajoht, siirr -55
Ylik E Lehtimäki, jvarajoht, siirr -56
Ylik M Viitanen, viestiau, siirr -59
Ylik L Skrabb, jvarajoht, siirr -60
Ylik L Kallasvaara, jvarajoht, siirr -56
Kers A Tamminen, aseau, eronn -53
Kers H Hedman, jvarajoht, siirr -59

Tähdenvälejä vuoden varrelta

1. Divisioonon komentaja kenrl A A Maunula suoritti 15. 8. 61 Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa koulutustarkastuksen ja samalla jäähyväiskäynnin tultuaan määrätyn uuteen tehtävään syyskuun alusta. Jäähyväispuheessaan lausui kenrl Maunula mm: Toimintani 1. Divisioonan komentajan paikalla on ollut mielenkiintoista ja miellyttävää. Täällä pohjoisessa on hyviä joukko-osastoja ja Pohjanmaan Jääkäripataljoona on kunnialla edustanut 1. Divisioonaa niin sotaharjoituksissa Lapin perukoilla, joissa on punnittu johtajien ja miesten kunto, kuin myöskin urheilukentillä, joissa pataljoona on puolustanut, ei ainoastaan omaa, vaan myöskin 1. Divisioonan mainetta.

Hyvä urheilija on hyvä sotilas; urheilu ei yksin tee hyvää sotilasta, mutta urheilijat usein ovat myös hyviä sotilaita, sillä urheilu kehittää sekä ruumiillista että sotilaallista kuntoa.

1. Divisioonan komentaja kenrm Tauno Kopra vieraili Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa 17. 11. 61. Suoritettuaan paraatikatselmuksen, josta kuva lehdessämme, piti hän puheen, jossa lausui mm seuraavaa:

Minulle on mielenkiintoista käydä tässä pataljoonassa. Kolmekymmentä vuotta sitten palvelin itse tässä samassa pataljoonassa, jonka nimi oli silloin Polkupyöräpataljoona 1. Silloin tehtiin pataljoonassa lujasti työtä siltä varalta, että isänmaa kerän tarvitsisi pataljoonaa. Ja se tarvitsi. Pataljoona täytti kunnialla tehtävänsä.

Tämä pataljoona on aina ollut kärjessä, se on aina ollut rajalla. Aikaisemmin se oli äärimmäisenä itäraajalla, nyt se on länsirajalla ja pian sen voidaan sanoa olevan kärjessä Pohjois-Suomessa. Aikaisemmin oli tapana sanoa, että tämä pataljoona muodosti »rautaisen divisioonan teräksisen kärjen» ja uskon, että pataljoona edelleenkin pitää tuon teräskärkensä kirkkaana.

Puolustusvoimain lippupäivänä, 4. 6. oli Pohjanmaan Jääkäripataljoonan paraatikatselmus ja ohimarssi järjestetty tavallista juhlavammin. Se pidettiin kauppatorilla, jossa seuraamassa olivat mm Vaasassa vieraillevat Mannerheim-Ristin Ritarit.

Kahvitilaisuudessa pataljoonan ruokasalissa, jossa Mannerheim-Ristin Ritarit olivat vieraina, puhui aluksi pataljoonan komentaja evl O E Ylirisku toivottaen kutsuvieraat tervetulleiksi, ja jatkoi: Erityinen kunnia pataljoonalle on nähdä vierinaan Mannerheim-Ristin Ritarit. Teidän tekonne osoittavat, mitä tietä on kuljettava sotilasvalan asettamia velvoituksia täytettäessä.

Mannerheim-Ristin Ritarien puolesta puhui evl Arvo Ahola kiittäen varuskunnan edustajia osoitetusta vieraanvaraisuudesta ja jääkäreitä kauniista marssisuorituksesta päivän paraatissa.

Hän korosti erityisesti sitä, että taistelukentällä puuttuva taito on korvattavissa, jos sen vastapai-

noksi voidaan asettaa toiset arvokkaammat tekijät; tahto ja uhrautumishalu. Hän sanoi uskovansa, että nykyisellä jääkärillä on samaa tahtoa ja uhrautumishalua, joka kannusti sodanaikaista suomalaista soturia.

Samassa tilaisuudessa esiteltiin pataljoonalle sodan aikana JP 1:ssä palvelut ja Mannerheim-Ristin Ritariksi itsensä taistellut alikersantti Toivo O v a s k a.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona vletti 40-vuotisjuhlansa Vaasassa 11. 3. 61. Päivän juhlallisuuksien kohokohtaksi muodostui Vaasan Kaupungintalossa pidetty Päiväjuhla, joka alkoi kello 14.00. Kutsuvieraiden joukossa tässä maanpuolustushengen ja isänmaallisuuden sävyttämässä juhlassa nähtiin mm Vaasan läänin maaherra K G R Ahlbäck puolisoineen, hovioikeuden presidentti Eero Corell, kaupunkineuvos T E Teir, everstin rouva G Wahlbeck, kaupunginjohtaja Lauri Järventaka puolisoineen, asessori Virolainen sekä evl V Rauhaniemi.

Lipputervehdyksen päätyttyä piti tervehdyspuheen pataljoonan komentaja evl O E Ylirisku palauttaen mieleen Joutselän taistelun perinteet ja jatkoi: On hyvä todeta, että maanpuolustushenki elää yhä tänä ristiriitaisena aikana. Tämä tilaisuus osoittaa, että maanpuolustustyölle annetaan arvoa.

Puhujan kehoituksesta vietettiin hiljainen hetki niiden jääkäreitten muistolle, jotka olivat siirtyneet rajan yli tuntemattomaan.

Lopuksi lausui puhuja: Syventäköön tämä tilaisuus suomalaisen maanpuolustusaatteen itse kullekin antamia velvoitteita.

Juhlapuheen piti maj E J Reinikainen. Puhe on kokonaisuudessaan julkaistu toisaalla lehdessämme.

Pataljoonan historiikin jälkeen, jonka esitti kapt A Siltala, lausui opp M Kytömäki Artturi Leinosen Ajan kasvojen alla.

Onnittelujen sarjan aloitti maaherra K G R Ahlbäck, joka onnitteli valtion siviilihallinnon edustajana juhlivaa pataljoonaa kiittäen lopuksi pataljoonaa siitä työstä, joka kohdistuu asevelvollisiin kansalaisina.

Hovioikeuden presidentti Eero Corell toi hovioikeuden tervehdyksen todeten puolustuslaitoksen olevan yhteiskuntamme tukipylväitä ja asevelvollisen joukko-osastossaan saaman hengen ratkaisevan myös hänen suhtautumisensa yhteiskuntaan.

Evl Veikko Rauhaniemi esitti Pohjanmaan Sotilasläänin tervehdyksen ja Jääkäriliiton tervehdyksen toi evp R Berg.

Vaasan kaupungin nimissä onnitteli juhlivaa pataljoonaa kaupunginjohtaja Lauri Järventaka luovuttaen pataljoonalle arvokkaan kiertopalkinnon, Vaasan kaupungin maljan ja Vaasan seurakuntien tervehdyksen esitti asessori Tauno Virolainen.

Vaasan Sotilaskotiyhdistyksen tervehdyksen esitti rouva Siru Ulkuniemi lahjoittaen samalla hopeiset kynttilälajalat.

Vaasan suomalaisten reserviupseerien ja aliupseerien tervehdyksen esitti maj G Braxen lahjoittaen arvokkaan seinävaatteen. Eteläpohjanmaan reserviupseeripiirin tervehdyksen esitti piirin puheenjohtaja K Pöyhönen lahjoittaen Suomen Reserviupseeriliiton kunniakilven.

Sodanaikaisen RO:n tervehdyksen toi evl Aumo luovuttaen pataljoonalle ryhmä Oinosen muistoristin.

Uudenmaan Rakuunarykmentin tervehdyksen esitti maj C B J Petander ja luovutti Rakuunamiekan.

Juhlivalle pataljoonalle olivat onnittelut lähettäneet mm Puolustusvoimain komentaja, jalkaväen kenraali S Simelius sekä 1.D:n komentaja kenrl A A Maunula.

Pataljoonan komentaja evl O E Ylirisku kiitti onnittelusta ja pataljoonan saamista arvokkaista lahjoista.

Voimakashenkinen isänmaallinen juhla päättyi Maamme-lauluun ja lipputervehdykseen.

☆

Kesäkuun -61 saapumiserän kotiutuessa 9.2.62 jaettiin nyt ensimmäisen kerran Suomen Ruotsalaisen Kuorolaululiiton lahjoittama upea kiertopalkinto, JÄÄKÄRIMALJA, johon tästä alkaen saa kiinnityksen kunkin saapumiserän parhaiten palvelleet jääkäri. Se yksikkö, jossa kotiutuva on palvelut, saa kiertopalkinnon haltuunsa siihen saakka, kunnes se jälleen jaetaan seuraavassa jääkäreitten kotiuttamisjuhlassa. Kiinnityksen saanut jääkäri saa henkilökohtaiseksi palkinnoksi Jääkärimaljan pienoismallin samoin tunnuksin.

Kuvassa korpr Rauno Heikkilä 1. K:sta, kotipaikka Lestijärvi, vastaanottaa JÄÄKÄRIMALJAN komentajansa evl O E Yliriskun kädestä.

☆

13.2.62 oli Upseerikerholle kokoontunut Pohjanmaan Jääkäripataljoonan kantahenkilöstöä ja pataljoonassa aikaisemmin palvelleita upseereita ja aliupseereita sekä varusmiesten edustajia pataljoonan killan perustamiskokoukseen.

Kokouksen avauksen suoritti Pohjanmaan Jääkäripataljoonan komentaja evl O E Ylirisku selostaen joukko-osastokiltojen tarkoitusta ja toimintamuotoja. Hän tuli valituksi kokouksen puheenjohtajaksi.

Kun oli kuultu ehdotus killan säännöiksi, päätettiin yksimielisesti perustaa kiltta, joka sai nimekseen Jääkäripataljoonan 1:n Kiltta ry, jolla nimellä se päätettiin ilmoittaa yhdistysrekisteriin.

Killan johtokuntaan tulivat valituiksi puheenjohtajana evl O E Ylirisku sekä jäseninä maj J Järvillehto, kapt evp T Kannus (varapuheenjohtaja), kapt A Siltala (sihteeri), sotilasmestari T Määttänen, yliv evp A Haapalinna, yliv V Moilanen (rahastonhoitaja), yliv E Hakala, väap evp E Torsti ja varajäseninä väap E Uitti, alik Tuoriniemi ja au-opp Kauranen.

Killan valtuuskuntaan valittiin puheenjohtajaksi maj J Järvillehto sekä jäseniksi maj evp E Backman Helsingistä, ltn evp I Römpötti Helsingistä, kapt I Kähönen Haminasta, maanvilj E Alanko Ypäjäältä, joht Ake Leppäjoki Forssasta, ylik evp E Kankaanpää, kers evp M Nyrhinen ja maanvilj Esko Torsti Laihialta, yliv N Yrjölä Mikkelistä, maanvilj A Kallio-Kujala Peräseinäjoelta, yliv Y R Turunen Kuopiosta, yliv T Mäntylä ja kapt L Wanamo Oulusta, toimittaja L Hirvensalo Kuhmoisista, ltn Jokela Rovaniemeltä, maj J Toiviainen Vaasasta, kapt H Taimi Vaasasta, kapt R Murtonen Lahdesta, kapt U Neuvonen Seinäjoelta, yliv H Ollikkala ja väap U Pöyry Vaasasta, maj Veranen Kokkolasta, yliv V Kalmi Järvenpäästä, kers Alatalo Sodankylästä, kers Keränen Kiuruvedeltä, ylik H. Aherto, ins E Uusitalo, joht H Tulimaa ja joht Helén Vaasasta.

Jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin kolmesataa (300) mk vuodessa, johon sisältyy killan vuosittain maaliskuussa julkaisema Etupyörä-lehti. Varusmiehet ovat vapaat jäsenmaksusta samoinkuin sota-invaliidit.

Jäsenmerkin aikaansaamiseksi päätettiin julistaa kilpailu, josta lähemmin toisaalla lehdessämme.

Killan johtokunta toivoo saavansa lukea jäsenikseen Jääkäripataljoona 1:ssä (ja sen edeltäjässä PPP 1:ssä) sekä nykyisessä Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa palvelleet ja nykyisin palvelevat upseerit, aliupseerit ja jääkärit. Jäseneksi voi ilmoittautua lähimmälle valtuuskunnan jäsenelle tai suoraan killan sihteerille (kapt A Siltala, AuK/PohmJP, Vaasa).

Killan säännöt tullaan toimittamaan aikanaan kaikille valtuuskunnan jäsenille, joilta halukkaat saavat tietoja.

Jäsenmaksun voi suorittaa valtuuskunnan jäsenille, joille tullaan toimittamaan jäsenkortit. Jäsen-

merkin voivat halukkaat lunastaa samoilta henkilöiltä sen tultua vahvistetuksi.

☆

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan lippu, jota pataljoona on uskollisesti seurannut yli neljän vuosikymmenen ajan, saa seuraajan tulevana vuosipäivänään Vaasan Sotilaskotiyhdistyksen lahjoittaessa uusitun, entisen mallin mukaan valmistetun lipun tankoineen ja kärkineen.

Uusitun lipun nauлаustilaisuus pidetään Vaasan Varuskunnan Upseerikerholla 10. 3. 62.

Lipun on valmistanut Suomen Käsityön Ystävät Oy ja uuden kärjen Taidetakomo Antti Hakkarainen, molemmat Helsingistä. Vanha kunniakas lippu tullaan täydellisenä luovuttamaan Sotamuseolle.

☆

Vuoden urheilutapahtumista, joista riittäisi kirjoittamista paljonkin, mainittakoon vain tulokset, jotka puhunevat puolestaan:

Pesäpallossa saavutettiin jälleen Puolustusvoimain mestaruus. Joukkueen kokoonpano oli seuraava: opp M Lakaniemi, lukkari, opp E Peritalo, 1-pesä, opp J Finnilä, sieppari, alik R Eskola, 2-pesä, alik M Soini, polttaja, opp S Kerttula, 3-pesä, alik J Leppäniemi, 2-vara, alik O Rinta-Jaskari, 3-vara, kok L Korhonen, koppari, vaihtopelaajina opp I Tolonen, opp J Mäkelä ja jääk P Ahola.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona saavutti puolustusvoimain yleisurheilun yleismestaruuden pisteäärällä 47. Näissä kilpailuissa saavutettiin

- 1000 m:n viestimestaruus uudella Pv:n ennätysellä 1.59 (opp M Lakaniemi, alik J Ehrström, alik N Peltoniemi ja alik P Taivainen).
- 2. sija 4×100 m:n viestissä, aika 44,5 (opp M Lakaniemi, alik J. Ehrström, kok P Vuorenvirta ja alik N Peltoniemi)
- 100 m:n mestaruus, aika 11,1 (alik J Ehrström, joka juoksi myöskin puolustusvoimain ennätysen Oslossa, aika 10,7)
- mestaruusmitalit 15 kpl
- 2. sija 7 »
- 3. sija 1 »

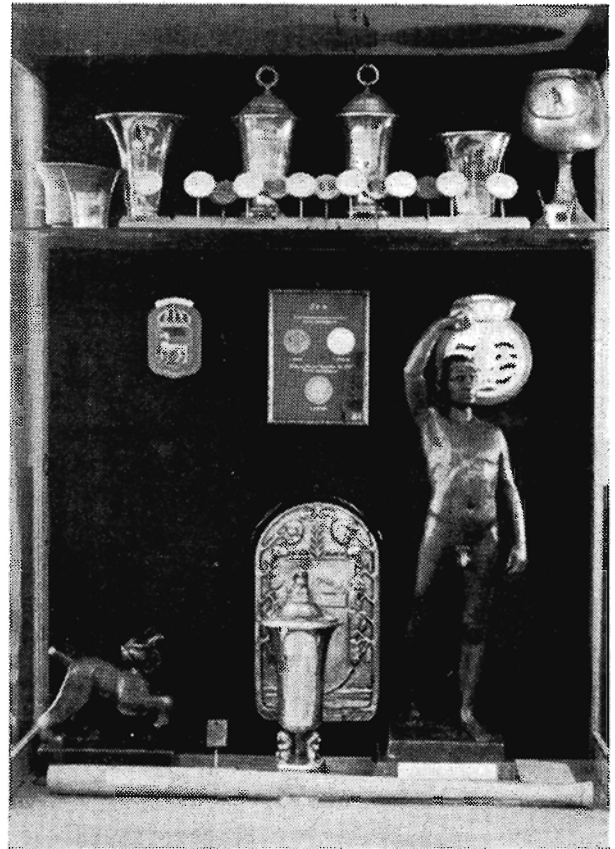
Mestari luokan urheilijoiksi pääsivät edellä olevien tulosten perusteella

- alik J Ehrström 100 m 10,7
- » P Taivainen 1000 m:n viesti
- » N Peltoniemi » » »
- opp M Lakaniemi » » »
- jääk R Sorvoja moukari 51.60

Puolustusvoimain mestariksi konepistooliammunnassa selviytyi alik P Öysti tuloksella 147 pistettä.

Vielä mainittakoon, että alik J Ehrström ja alik P Pennanen edustivat Suomea maaottelussa kesällä -61 (alik J Ehrström Oslossa, 100 m 10,7 ja alik P Pennanen jääpallossa Suomi—Ruotsi B-ottelussa).

Kaksinkertaiseksi Puolustusvoimain mestariksi selviytyivät alik J Ehrström ja opp M Lakaniemi.

Kuvassa alhaalla vasemmalta: pesäpallon Iivespatsas, 1000 m:n viestin kiertopalkinto ja oikealla yleisurheilun kiertopalkinto, jotka kaikki ovat Puolustusvoimain kiertopalkintoja. Edessä näkyy 1. D:n kiertopalkinto pesäpallossa, tamminen pesäpallomaila, jonka PohmJP on jo kerran voittanut omakseen, mutta lahjoittanut sen uudelleen kilpailtavaksi.

Ylhäällä näkyvät mm mestaruusmitalit Pv:n kilpailuista, joita on yhteensä 21 kpl (vain osa näkyy kuvassa).

*Paikkakuntalaisten suosima
rahalaitos*

Konttorit Lauttamuksessa ja kirkolla

Kauhavan Osuuskassa

Kuvassa pataljoonan arvokkaimmat yksikköjen väliset kiertopalkinnot; vasemmalla Koukkaajapatsas, jota puolustaa 2. K ja oikealla Jääkärimalja, puolustaja 1. K.

Keskellä alarivissä L Kaupin lahjoittama haarikka maastomestaruuskilpailusta, jota puolustaa TkK, siitä oikealle Salkarin lahjoittama haarikka yksikköjen välisestä ampumakilpailusta, puolustaa TkK ja äärimmäisenä oikealla Sotakorkeakoulun lahjoittama Liikkeen Haarikka 100 km:n polkupyöräsuunnistuskilpailusta, puolustaa AuK. Keskellä ylärivissä vasemmalta Etelä-Pohjanmaan Urheilun Tukijat ry:n lahjoittama palkinto 15 km:n murtomaahiihdossa, jota puolustaa AuK, Arpajaisyhdistyksen lahjoittama palkinto 3000 m:n murtomaajuoksussa, jota puolustaa AuK ja Vaasan Kaupungin Malja, josta kilpaillaan partiohiihtoammunnassa, puolustaa AuK.

KILPAILU

varusmiehille ja JP 1:n Kilta ry:n jäsenille

Edustavan jäsenmerkin aikaansaamiseksi Jääkäripataljoona 1:n Kilta ry:n jäsenille julistaa Etupyöräkilpailun, joka on avoin kaikille otsikossa mainituille.

Jäsenmerkkiluonnokset tulee lähettää killan sihteerille (kapt A Siitola, AuK/PohmJP, Vaasa) huhtikuun 15. päivään mennessä kuluvana vuonna.

Ehdotuksen tulee täyttää heraldiikan päävaatimukset, ja niissä on luonnoksen ohella mainittava mm merkin koko, valmistustapa ja -aine sekä ehdotus väreiksi.

Merkin tulisi olla valmistuskustannuksiltaan halvan, niin että varusmiehetkin voisivat sen lunastaa ja sopiva kannettavaksi rintamerkinä.

Palkinnot: I P mk 5000:—
II P » 3000:—
III P » 2000:—

Arvostelulautakunnan muodostaa killan johtokunta.

Jalkaväen Säätiön plaketilla palkitut

Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa

15. 6. 58 saapumiserä
Vänr Peura, Pauli Topias, Kemijärvi
Kers Hannuksela, Osmo Juhani, Vaasa
15. 10. 58 saapumiserä
Vänr Kivinen, Jaakko Simo Antero, Vaasa
Kers Kankaanpää, Kauko Kustaa, Soini
15. 2. 59 saapumiserä
Vänr Ruuhinen, Niilo Johannes, Vaasa
Kers Eksymä, Pentti Olavi, Vaasa
15. 6. 59 saapumiserä
Vänr Oksanen, Väinö Voitto Tapani, Raahe
Kers Hartman, Asko Ilmari, Vaasa
Korpr Takala, Juho Severi, Ylistaro
15. 10. 59 saapumiserä
Vänr Laikka, Markku Kustaa, Vaasa
Kers Alakiuttu, Erkki Juhani, Haukipudas
Korpr Hakomäki, Martti Jaakko, Vähäkyrö
15. 2. 60 saapumiserä
Vänr Hokka, Heikki Antero, Lammi
Kers Järvinen, Pentti Aatos, Kemijärvi
15. 6. 60 saapumiserä
Vänr Hanhela, Viljo Einari, Kuusamo
Kers Mattila, Antti Aarno, Kuortane
Korpr Kovanen, Reijo Kalervo, Ylihärmä
15. 10. 60 saapumiserä
Vänr Korhonen, Lauri Olavi, Hamina
Kers Vähätiitto, Eino Ilmari, Nivala
15. 2. 61 saapumiserä
Vänr Koskiahde, Veli Kalervo, Lapua
Kers Eklund, Esko Einari, Oulu

**TERVEHDIMME Pohjanmaan
Jääkäripataljoonan kantahenkilöstöä ja varusmiehiä**

Vähänkyrön Kunnanhallitus

Kuvasatoa

JP 1:n — PohmJP:n komentajat vv 1943—1962

Ev J Vetre
JP 1:n komentaja vv 1943—1945

Kenrm L Sotisaari
JP 1:n komentaja vv 1945—1950

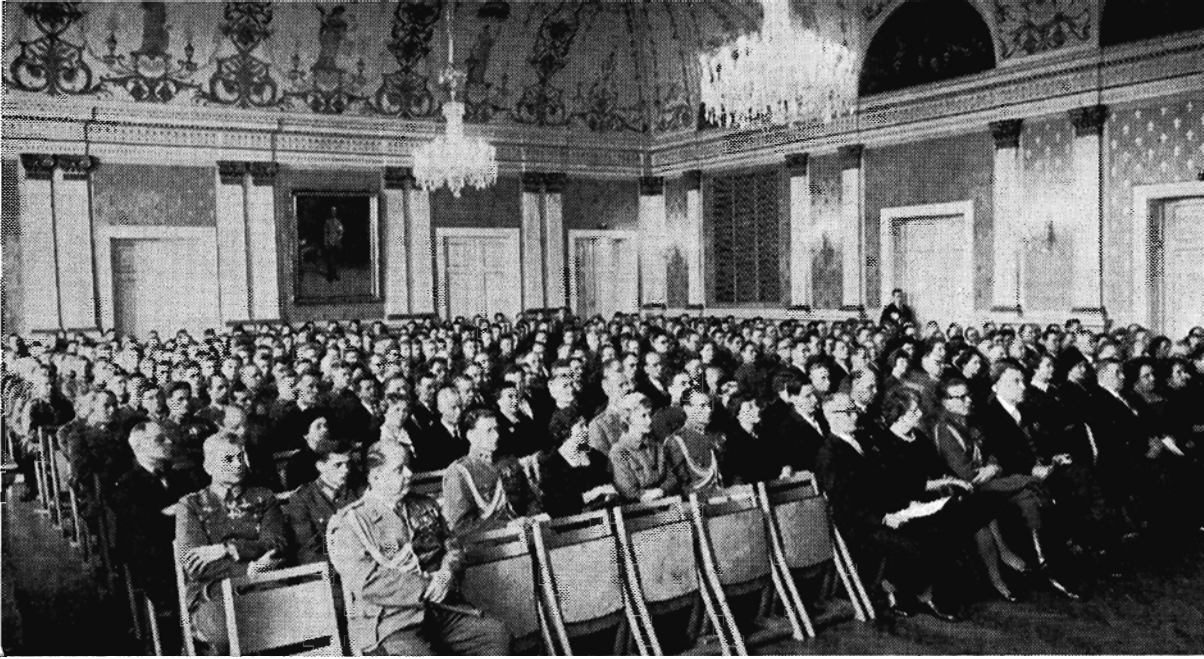
Ev T Peitsara
JP 1:n komentaja vv 1950—1952

Evl S Salonmies
JP 1:n komentaja vv 1952—1958

Evl O E Ylirisku
Pohjanmaan Jääkäripataljoonan
komentaja v:sta 1958 alkaen

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 40-vuotispäivänä Vaasan Kaupungintalossa pidettyyn päiväjuhlaan osallistui arvovaltainen kutsuvierasjoukko. Kuvassa vasemmalta: evl V Rauhaniemi, ev evp R Berg, rouva G Wahlbeck, evl O E Ylirisku, hovioikeuden presidentti E Corell, maaherra K G R Ahlbäck, rouva Ahlbäck, rouva Järventaka, kaupunginjohtaja L. Järventaka.

Kenraali T Kopra suorittaa paraatikatselmuksen Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa 17. 11. 61.

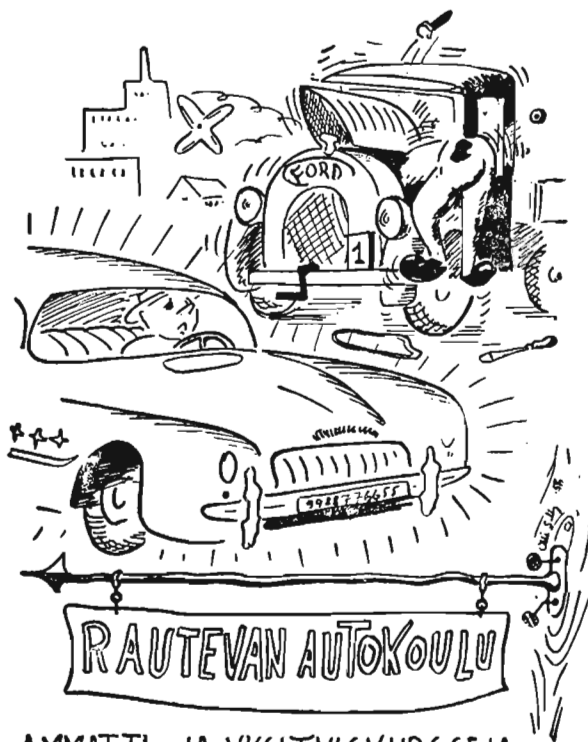
ILKKA

7-päiväinen hyvin toimitettu
maakuntalehti

VAASAN
KIRJAKAUPPA OY

Hotelli Seurahuone

×
Seinäjoki
Puh 21 944

AMMATTI- JA YKSITYISKURSSIJA
VAASA, Kauppapuistikko 24, puh. 11188

Keskinäinen Vakuutusyhtiö

TARMO

Piirikonttorit:

V a a s a, Kauppapuistikko 9,
puh vaihde 16006

Seinäjoki, Puistopolku 12,
puh. 22415, 22416

SEINÄJOEN SÄÄSTÖPANKKI

Seinäjoki — Puhelin vaihde 21655

Toimipaikat: Keskuskatu 11, Törnävä, Vapaudentie 91,
Rajakatu 33 ja Korpitie 69

SEINÄJOEN SEUDUN OSUUSKASSA

SEINÄJOKI

kun on

musiikista

kysymys...

MUSIIKKITALO
Westerlund

Tampere, Koskikatu 7, puh. 24596

NAISTEN VAADETUSLIIKE

LEINO-KORPIKOSKI

Seinäjoki — Kauppakatu 6
Puh. 21 073

Lapua — Säästöpankin talo
Puh. 31 662

**URHEILUVÄLINEITÄ
EDULLISESTI**

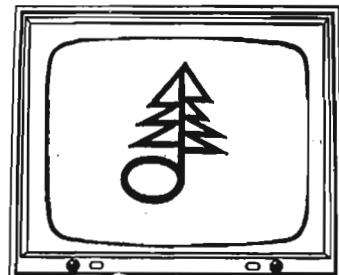
tukuttain ja vähittäin

RINTAMÄEN URHEILULIIKE

SEINÄJOKI — puh. 21432

SABA

Kuvan ja
äänen
kuningatar

SEINÄJOEN TV-RADIO

Vapaudentie 32 — Puh. 21041

KESKUSKATU 11

SEINÄJOKI — Puh. 21606

Kekin Kukkakauppa

Seinäjoki, Koulukatu 50 B
Puhelin 21 063

Sidontatöiden erikoisliike

KESKUSOSUUSLIIKE

VAASAN KONTTORI

puh. 16 540

Seinäjoen varasto puh. 21 241

Maatalousmyymälä puh. 22 773

Seinäjoki, Valtionk. 4

Syö

ITIKAN

makkaraa,

pysyt

kunnossa!

OSUUSTEURASTAMO

ITIKKA

SEINÄJOKI

Kultamitaleilla ja monilla ensi palkinnoilla
palkitut

**ILVES-PUUKOT JA
LAPINLEUKUT**

tunnetaan jo kolmenkymme-
nen vuoden ajalta Suomessa
ja laajalti ulkomaillakin.

**Marttiinin puukko —
pystyy ja kestää**

**J. MARTTIININ
PUUKKOTEHDAS OY**

Rovaniemi

Tavaratalo

CENTRUM

*Suurin —
siksi
edullisin!*

<p>Härmän Palovakuutusyhdistys Alahärmä</p>	<p>Radiohuolto O. Pelander Kurikka — Puh. 52437</p>
<p>KLEEMOLAN KUTOMO Alahärmä</p>	<p>V E L S A O Y Kurikka</p>
<p>Monipuolista palvelutoimintaa jo lähes 6 vuosikymmentä Kauhavan Osuuskauppa Jäseniä 2000 — Liikevaihto v. -61 575 milj. mk</p>	<p>Etelä-Pohjanmaan Mallastehdas K. Kallio, Laihia as.</p>
<p>Iisakki Järvenpää Oy Kauhava kk. Kurssepuukkojen valmistaja</p>	<p>E. KOSKINEN & KUMPP. Laihia as.</p>
<p>Kauhavan Säästöpankki Kauhava</p>	<p>E E R O T O R K K O Laihia kk.</p>
<p>Kauhavan Taidekutomo Kauhava</p>	<p>Laihian Villakehräämö Oy Laihia as.</p>
<p>Oy Renlund Ab Pitkäsillankatu 23, Kokkola</p>	<p>LAKEUDEN PUKU Pukimien erikoisliike Lapua — Puh. 31226</p>
<p>SIESTA BAARI Prestin talo, Kokkola</p>	<p>Valokuvaamo Pyhälähti Lapua — Puh. 31204</p>
<p>SIIRTOMAATAVAROITA SVEN GUSTAVSON, Ykspihlaja</p>	<p>VÄINÖ TOIVONEN Lapua — Puh. 31209</p>
<p>Kultaseppä J. KANTOLA Isokatu 18, Kokkola</p>	<p>EP Auto Oy Seinäjoki — Puh. 22374 - 22375</p>
<p>Kurikan Osuuskauppa Kurikka</p>	<p>KUKKAKAUPPA VIOLA Keskusk. 3, Seinäjoki. — Puh. 21293</p>

KÄKISALMEN ASUSTE

Seinäjoki

MAAKUNTA-PAINO

Keskusk. 3, Seinäjoki — Puh. 21466 - 22466

E. J. RAUNION SÄHKÖLIKE

Keskusk. 5, Seinäjoki

RANTALAN LAKKITEHDAS OY

Seinäjoki

T:MI T. GREGGILÄ

Sekatavarakauppa, Vähäkyrö

Vähänkyrön Kunnan Sähkölaitos

Vähäkyrö

Vähänkyrön Säästöpankki

Vähäkyrö

Vähänkyrön Osuuskauppa

Vähäkyrö

T:MI H. R. MARTTALA

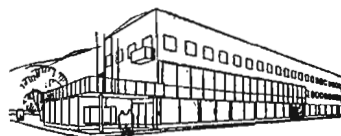
Ylihärmä

T:MI J. K. TAMMINEN

Ylihärmä — Puh. 176

Lakeuden **AUTOOy**

Seinäjoki — Puh. 21996

S SEINÄJOEN OSUUSKAUPPA
TAVARATALO

URHEILUTARPEITA

totta kai

Seinäjoki, Ilkan lehtitalo, puh. 22572

MIESVÄEN ERIKOISLIKE

Sei-jo

Seinäjoki, PYP:n talo

Puh. 21208

Valtuutettu **VOLVO** ja **WARTBURG** autojen
piiriedustaja **Seinäjoen** myyntipiirissä

Puskantie 4, Seinäjoki - Puh. 22171, 22172

**Suoritamme sotilaskuvaukset
monivuotisella asiantuntemuksella.**

Myönnämme sotilasalennuksen

K U V A - T Y Ö

Vaasanpuistikko 4 — Puh. 14177

**AUTOKORJAAMO
M. TAIJALA**

Seinäjoki, Valtionk. 12
Puh. 22580

T:mi VILJO TALVISTO

Jyväskylä

MIESTEN JA LASTEN ERIKOISLIIKE

*Laihian
Säästöpankki*

Palvelemme Teitä miesten, naisten
ja lasten monipuolisilla asusteilla

Tervetuloa

T:mi H. TALVISTOON

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylänk. 36 ja Asemak. 10
Puh. 12071 15535

A. Tuominen ja Pojat

Peltiteostehdas

Vähäkyrö — Puh 73

**Erikoisherkkuja
tai arkiruokaa**

– kysykää aina

POHJANMAAN LIHAN

tuotteita.

OY AINO LINDEMAN AB

Vaasa, puh. vaihde 14444

TUKKULIIKE

TUONTI- JA VIENTILIIKE

VAASAN KALAVERKKOTEHDAS

MALLASTEHDAS

KONEPAJA

HUONEKALUJEN

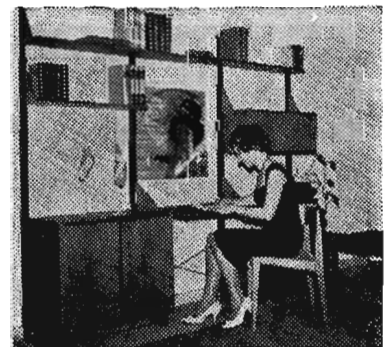
edullisin ostopaikka

Suoritamme
myös korjauksia

HUONEKALUMIES

Kauppapuistikko 15
VAASA - Puhelin 11577

ILOA KEITTIÖÖNNE

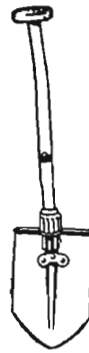
värikkäillä ja tyylikkäillä

K & P KATTILOILLA

KONE- JA PELTITEHDAS Oy – Vähäkyrö

TAMPERE

LUJUUS JA KÄTEVYYS

yhdistyy jääkärienkin käyttä-
mässä — Rahkolan valmista-
massa — kenttälapiossa

Se soveltuu myös siviilikäyttöön
autolapioksi, camping- ja erä-
retkien varusteeksi y.m. tarkoi-
tuksiin

Saatavana rauta-alan liikkeistä
kaikkialla maassa, kuten mui-
takin valmisteitamme.

Muita tuotteitamme:

- Lappioita teräs- ja alumiinilevystä
- Erilaisia kuokkia
- Metsänhoitotyövälineitä
- Puutarhatyövälineitä
- Rakennustakeita
- Luistimia:

"SPEED JUNIOR"-lastenluistimia

"SPEED"-hockeyluistimia

"ROYAL"-kaunoluistimia

Oy RAHKOLA Ab

VAASA

1862

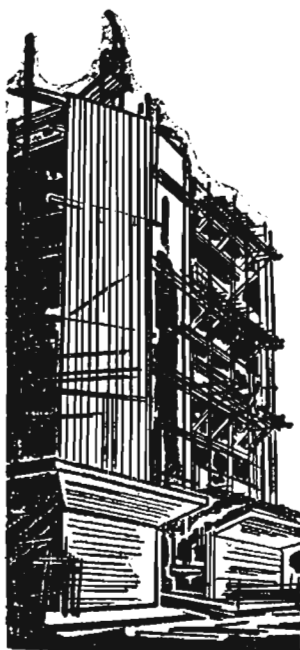

1962

YHDYSPANKKI

100 vuotta kansamme hyväksi

**HARTMAN on aina edelläkävijä
kun ovat kyseessä
rakennusaineet ja työkalut**

Edust.: SKF-laakeria ja kierretyökaluja
SIMMER tiivisteitä
SEEGER lukkolaitteita
ATLAS COPCO paineilmatyökaluja
MALCUS poria
HUSQVARNA

VAASA - Puh. 16 321

**TAVARAMERKKI JOKA
TAKAA LAADUN**

VAASA PUH. 14 371